

«بازنگری دروس رشته تاریخ، گرایش اسلام، مقطع کارشناسی ارشد»

الف- دروس تخصصی			
ردیف	عنوان	واحد	نویسنده سرفصل
۱	روش تحقیق در تاریخ	۲	حسن حضرتی
۲	مطالعات تاریخ اسلام در جهان غیر اسلامی	۲	رسول جعفریان
۳	متون تاریخی به زبان انگلیسی	۲	علی کالیراد
۴	جنبش‌های اسلامی معاصر	۲	یاسر قزوینی
۵	تاریخ اسلام (عصر نبوت و امامت)	۲	حسن حضرتی
۶	مکتب‌ها و سبک‌های تاریخ‌نگاری در تمدن مسلمانان	۲	رسول جعفریان
			مجموع واحدها: ۱۰-۱۲ واحد

ب- دروس اختیاری			
ردیف	عنوان	واحد	نویسنده سرفصل
۱	فلسفه نقدی تاریخ	۲	علیرضا ملایی توانی
۲	متون تاریخی به زبان عربی	۲	یاسر قزوینی
۳	تاریخ علم در تمدن مسلمانان	۲	رسول جعفریان
۴	ملل و نحل اسلامی	۲	رسول جعفریان
۵	اندیشه سیاسی در اسلام تا فروپاشی دولت عثمانی	۲	حمید کرمی پور
۶	تاریخ خلفای اموی و عباسی	۲	شهرام یوسفی فر
۷	تاریخ اسلام در آناتولی و بالکان	۲	حسن حضرتی
۸	تاریخ اسلام در حوزه مدیترانه	۲	علی کالیراد
۹	تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و قفقاز	۲	گودرز رشتیانی
۱۰	تاریخ اسلام در شبه قاره هند و شرق آسیا	۲	محمدباقر وثوقی
۱۱	گونه‌شناسی و طبقه‌بندی منابع و داده‌های تاریخی	۲	شهرام یوسفی فر
۱۲	تحولات ساخت و مبانی قدرت در خلافت‌ها و سلطنت‌های اسلامی	۲	حسن حضرتی
۱۳	شناخت سکه‌های اسلامی	۲	منصور صفت گل / سوسن اصیلی
۱۴	شناخت مهرهای اسلامی	۲	سوسن اصیلی / منصور صفت گل

۱۵	شناخت خطوط و کتیبه‌های اسلامی	۲	منصور صفت گل / سوسن اصیلی
مجموع واحدها: ۱۴-۱۶ واحد			

ج- دروس جبرانی			
ردیف	عنوان	واحد	نویسنده سرفصل
۱	کلیات و مبانی علم تاریخ	۲	
۲	جغرافیای تاریخی سرزمین‌های اسلامی	۲	
۳	تاریخ‌نگاری در ایران و جهان	۲	
۴	فلسفه تاریخ	۲	
۵	گاهشماری و تقویم	۲	
مجموع واحدها: ۱۰ واحد			

جدول تغییرات بازنگری برنامه درسی
دانشکده: ادبیات و علوم انسانی
عنوان گرایش: تاریخ اسلام

گروه آموزشی: تاریخ
مقطع: کارشناسی ارشد

الف : دروس تغییر نام داده شده

ردیف	برنامه درسی مصوب قدیم	تعداد واحد	نوع درس	برنامه درسی پیشنهادی	تعداد واحد	نوع درس	ملاحظات
۱	سیره نبوی	۲	نظری	تاریخ اسلام(عصر نبوت و امامت)	۲	نظری	
۲	سیره علوی	۲	نظری	تاریخ اسلام(عصر نبوت و امامت)	۲	نظری	
۳	ملل و نحل با تکیه بر مسائل اجتماعی و سیاسی	۲	نظری	ملل و نحل اسلامی	۲	نظری	
۴	فلسفه تاریخ	۲	نظری	فلسفه نقدی تاریخ	۲	نظری	
۵	سیر اندیشه های سیاسی و اجتماعی در جهان اسلام(با تکیه بر اندیشه های شیعه)	۲	نظری	اندیشه سیاسی در اسلام تا فروپاشی دولت عثمانی	۲	نظری	

۶	نقد و بررسی تاریخ اسلام تا پایان عباسیان	۲	نظری	تاریخ خلفای اموی و عباسی	۲	نظری
۷	نقد و بررسی متون تاریخی	۲	نظری	مکتب‌ها و سبک‌ها در تاریخ‌نگاری مسلمانان	۲	نظری
۸	تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و شبه قاره هند	۲	نظری	تاریخ اسلام در قفقاز آسیای مرکزی و شرق آسیا	۲	نظری
۹	تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و شبه قاره هند	۲	نظری	تاریخ اسلام در شبه قاره هند و شرق آسیا	۲	نظری
۱۰	جنبش‌های یکصد سال اخیر	۲	نظری	جنبش‌های اسلامی معاصر	۲	نظری
۱۱	شناخت روش‌های تحقیق در تاریخ (سمینار)	۲	نظری	روش تحقیق در تاریخ	۲	نظری
جمع کل		۲۲				

ب : دروس همراه با تغییر محتوا

ردیف	نام درس	تعداد واحد	نوع درس	ملاحظات
۱	متون تاریخی به زبان انگلیسی	۲	نظری	
۲	متون تاریخی به زبان عربی	۲	نظری	
۳	تاریخ اسلام (عصر نبوت و امامت)	۲	نظری	
۴	ملل و نحل اسلامی	۲	نظری	
۵	فلسفه نقدی تاریخ	۲	نظری	
۶	اندیشه سیاسی در اسلام تا فروپاشی دولت عثمانی	۲	نظری	
۷	تاریخ خلفای اموی و عباسی	۲	نظری	
۸	مکتب‌ها و سبک‌ها در تاریخ‌نگاری مسلمانان	۲	نظری	
۹	تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و قفقاز	۲	نظری	
۱۰	تاریخ اسلام در شبه قاره هند و شرق آسیا	۲	نظری	
۱۱	جنبش‌های اسلامی معاصر	۲	نظری	
۱۲	روش تحقیق در تاریخ	۲	نظری	

	نظری	۲	مطالعات تاریخ اسلام در جهان غیر اسلامی	۱۳
	نظری	۲	تاریخ علم در تمدن مسلمانان	۱۴
	نظری	۲	گونه‌شناسی و طبقه‌بندی منابع و داده‌های تاریخی	۱۵
	نظری	۲	شناخت خطوط و کتیبه‌های اسلامی	۱۶
	نظری	۲	شناخت مهرهای اسلامی	۱۷
	نظری	۲	شناخت سکه‌های اسلامی	۱۸
	نظری	۲	تحولات ساخت و مبانی قدرت در خلافت-ها و سلطنت‌های اسلامی	۱۹
	نظری	۲	تاریخ اسلام در آناتولی و بالکان	۲۰
	نظری	۲	تاریخ اسلام در حوزه مدیترانه	۲۱
		۴۲	جمع کل	

ج : دروس حذف شده

ردیف	نام درس	تعداد واحد	نوع درس	ملاحظات
۱	تاریخ تمدن و فرهنگ اسلامی (با تکیه بر تاثیر متقابل ایران و اسلام)	۲	نظری	
	جمع کل	۲		

د : دروس اضافه شده

ردیف	نام درس	تعداد واحد	نوع درس	ملاحظات
۱	مطالعات تاریخ اسلام در جهان غیر اسلامی	۲	نظری	
۲	تاریخ علم در تمدن مسلمانان	۲	نظری	
۳	گونه‌شناسی و طبقه‌بندی منابع و داده‌های تاریخی	۲	نظری	
۴	شناخت خطوط کتیبه‌های اسلامی	۲	نظری	
۵	شناخت مهرهای اسلامی	۲	نظری	
۶	شناخت سکه‌های اسلامی	۲	نظری	
۷	تحولات ساخت و مبانی قدرت در خلافت‌ها و سلطنت‌های اسلامی	۲	نظری	
۸	تاریخ اسلام در آناتولی و بالکان	۲	نظری	
۹	تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و قفقاز	۲	نظری	
۱۰	تاریخ اسلام در حوزه مدیترانه	۲	نظری	

عنوان رشته..... مقطع تعداد واحد :

ردیف	موضوع امتیازی (در مواردی که لازم نیست از ارائه امتیاز خودداری نمایید.)	خیلی ضعیف	ضعیف	خوب	خیلی خوب	عالی
۱	تبیین جامع اهداف آموزشی برنامه مورد نظر و تدوین ماتریس «آموزه ها- مهارت ها- منابع علمی»					
۲	جامع نگری در تدوین سرفصل و محتوا با توجه به اهداف آموزشی					
۳	مطابقت محتوای تدوین شده هریک از اهداف آموزشی با آخرین دستاوردهای روز دنیا					
۴	تدوین آزادانه بدون کپی برداری کورکورانه از منابع خارجی					
۵	تدوین سرفصل و محتوا بر اساس نیازهای جامعه مورد نظر (ایران - منطقه - جهان اسلام)					
۶	مطابقت سرفصل و محتوا با اندیشه های دینی و ملی جامعه ما					
۷	مطابقت سرفصل و محتوا با جنسیت آموزش پذیر (در صورت ضرورت)					
۸	تبیین روش شناسی های حوزه علم مزبور					
۹	تبیین فلسفه علم مورد بحث از دیدگاه غربی					
۱۰	تبیین فلسفه علم مورد بحث از دیدگاه اسلام					
۱۱	بررسی تطبیقی فلسفه علم مورد نظر در اسلام و غرب					
۱۲	معرفی پیشینه علمی (اسلام - ایران) در زمینه برنامه مزبور					
۱۳	ارائه دیدگاه های موجود در خصوص هر موضوع جهت آشنایی آموزش پذیر با نظریات مختلف					
۱۴	نقد نظریه های موجود در حوزه مربوط و آموزش نگاه انتقادی به آموزش پذیر					
۱۵	تدوین سرفصل و محتوا بر اساس برانگیزاندن ذوق و خلاقیت آموزش پذیر					
۱۶	تقویت روحیه پژوهشگری در آموزش پذیر					
۱۷	بهره گیری از نتایج مباحث در راستای تقویت معارف دینی و ملی آموزش پذیر					
۱۸	توجه کافی به تناسب برنامه با محل استقرار مرکز علمی ارائه دهنده آن					
۱۹	دقت در سطح سنجی (کاردانی تا دکتری) و نبود تکرار در مقاطع					
۲۰	توجه به مسائل زیست محیطی برنامه در تدوین سرفصل و محتوا					
۲۱	اعتبار سنجی منابع					

موضوعات تشریحی (لطفاً در صورت کمبود فضا، پاسخ خای خود را ضمیمه نمایید)

آیا این برنامه در دانشگاه های خارج از کشور ارائه می شود؟ اگر بلی در کدام مقطع تحصیلی و عنوان انگلیسی آن چیست؟

آیا مشابه این برنامه در داخل کشور ارائه می شود؟ اگر بلی در کدام دانشگاه و عنوان رشته مزبور چیست؟

تخصص و مقطع دانشگاهی لازم برای ورود آموزش پذیر در این برنامه چیست؟

این برنامه قادر به حل کدامیک از نیاز های فرهنگی (الهام بخشی- فرهنگ سازی و ...)، علمی (حرکت در پیشانی علم - رفع حلقه های مفقوده علم در کشور و ...) و اجتماعی (اشتغال- ثروت آفرینی - تقویت امنیت- تقویت وحدت و ...) جامعه ما است؟

به نظر شما کدامیک از ارزش های اسلامی و ملی ما می تواند در پرتو این علم متجلی شود؟

به نظر شما در طراحی این برنامه کدامیک از فرصت های و مزیت های کشور ما (ژئوپلیتیکی و اقلیمی و ...) لحاظ شده است؟

به نظر شما این برنامه بین رشته ای است؟ اگر بلی کدام رشته ها در این برنامه تلفیق شده اند و آیا میزان تلفیق برای نیل به مقصود مورد نظر کافی می دانید؟

مشخصات پاسخگو:

نام و نام خانوادگی..... رشته و مدرک تحصیلی..... سال و محل اخذ
آخرین مدرک تحصیلی.....دانشگاه محل خدمت..... زمان صرف شده برای تکمیل فرم
امضاء.....

جدول دروس تخصصی رشته تاریخ گرایش تاریخ اسلام در مقطع کارشناسی ارشد

پیشنیاز/همنیاز	تعداد ساعت (۱۶ تا ۶۴ ساعت)			تعداد واحد (۱ تا ۳ واحد)			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
	۳۲		۳۲	۲		۲	روش تحقیق در تاریخ	۱
	۳۲		۳۲	۲		۲	مطالعات تاریخ اسلام در جهان غیر اسلامی	۲
	۳۲		۳۲	۲		۲	متون تاریخی به زبان انگلیسی	۳
	۳۲		۳۲	۲		۲	جنبش‌های اسلامی معاصر	۴
	۳۲		۳۲	۲		۲	تاریخ اسلام(عصر نبوت و امامت)	۵
	۳۲		۳۲	۲		۲	مکتب‌ها و سبک‌های تاریخ‌نگاری در تمدن مسلمانان	۶
	۱۹۲		۱۹۲	۱۲		۱۲	جمع کل	

جدول دروس اختیاری رشته تاریخ گرایش تاریخ اسلام در مقطع کارشناسی ارشد

پیشنیاز/همنیاز	تعداد ساعت (۱۶ تا ۶۴ ساعت)			تعداد واحد (۱ تا ۳ واحد)			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
	۳۲		۳۲	۲		۲	فلسفه نقدی تاریخ	۱
	۳۲		۳۲	۲		۲	متون تاریخی به زبان عربی	۲
	۳۲		۳۲	۲		۲	تاریخ علم در تمدن مسلمانان	۳
	۳۲		۳۲	۲		۲	ملل و نحل اسلامی	۴
	۳۲		۳۲	۲		۲	اندیشه سیاسی در اسلام تا فروپاشی دولت عثمانی	۵
	۳۲		۳۲	۲		۲	تاریخ خلفای اموی و عباسی	۶
	۳۲		۳۲	۲		۲	تاریخ اسلام در آناتولی و بالکان	۷
	۳۲		۳۲	۲		۲	تاریخ اسلام در حوزه مدیترانه	۸
	۳۲		۳۲	۲		۲	تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و قفقاز	۹
	۳۲		۳۲	۲		۲	تاریخ اسلام در شبه قاره هند و شرق آسیا	۱۰
	۳۲		۳۲	۲		۲	گونه‌شناسی و طبقه‌بندی منابع و داده-های تاریخی	۱۱

۱۲	تحولات ساخت و مبانی قدرت در خلافت-ها و سلطنت‌های اسلامی	۲	۲	۲	۳۲	۳۲
۱۳	شناخت سکه‌های اسلامی	۲	۲	۲	۳۲	۳۲
۱۴	شناخت مهرهای اسلامی	۲	۲	۲	۳۲	۳۲
۱۵	شناخت خطوط کتیبه‌های اسلامی	۲	۲	۲	۳۲	۳۲
	جمع کل	۳۰	۳۰	۳۰	۴۸۰	۴۸۰

جدول دروس جبرانی رشته تاریخ گرایش تاریخ اسلام در مقطع کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد (۱ تا ۳ واحد)			تعداد ساعت (۱۶ تا ۶۴ ساعت)			پیشنیاز/همنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	کلیات و مبانی علم تاریخ	۲		۲	۳۲		۳۲	
۲	جغرافیای تاریخ سرزمین‌های اسلامی	۲		۲	۳۲		۳۲	
۳	تاریخ‌نگاری در ایران و جهان	۲		۲	۳۲		۳۲	
۴	تاریخ اسلام (عصر نبوت و امامت)	۲		۲	۳۲		۳۲	
۵	گاهشماری و تقویم	۲		۲	۳۲		۳۲	
	جمع کل	۱۲		۱۲	۱۹۲		۱۹۲	

نام فارسی درس: اندیشه سیاسی در اسلام تا فروپاشی دولت عثمانی

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

در این درس افکار و اندیشه هایی از صدر اسلام تا فروپاشی دولت عثمانی مورد بررسی قرار می گیرد که در باب سامان اجتماعی و سیاسی جامعه اسلامی در دوره های مختلف و موقعیت های گوناگون از سوی فقها، متکلمان، فلاسفه و سیاست نامه نویسان و دیگر فرهیختگان جامعه اسلامی ارائه شده است.

موضوع اساسی در این درس معرفی، بررسی و نقد نگرش فرقه ها، مذاهب و نیز آراء و افکار فقها فیلسوفان و دیگر فرهیختگان سپهر اندیشه و فرهنگ دنیای اسلام تا دوره مورد بحث به موضوع قدرت است که کامل ترین نمود آن نهاد دولت و حکومت است.

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. دلایل اهمیت مطالعه اندیشه سیاسی در اسلام تا فروپاشی دولت عثمانی .
۲. توضیح مفاهیم و واژه هایی چون اندیشه سیاسی، فلسفه سیاسی، قدرت دولت، مشروعیت -- معرفی منابع و مآخذ
۳. پیوند قدرت و سیاست با زمینه تاریخی و اجتماعی برآمده از آن - نقش پدیده بی دولتی و خلاء دولت در حجاز در جایگاه سیاسی پیامبر اسلام - تاثیر سیره و شخصیت پیامبر در تجربه سیاسی مسلمانان
۴. جانشینی پیامبر - خلفای راشدین - مفاهیم امام - خلیفه - امت و بررسی فرقه های عثمانیه - خوارج - شیعیان
۵. امویان (۱) - مسأله بحران مشروعیت - خلافت موروثی - امویان و نظام پادشاهی - مرجئه - دیدگاه های خوارج متاخر
۶. امویان (۲) - معتزله - شیعیان در عصر اموی: تشیع هاشمی و تشیع علوی و ارزیابی آنها از سنت سیاسی دوپست سال گذشته - منجی گرایی
۷. عباسیان و چالش مشروعیت [چالش تشیع علوی و عباسی] - زیدیه
- شیعیان امامی - تکوین تشیع امامی - تقابل امام و خلیفه - عصر غیبت و تشیع امامی
۸. فقها، متکلمان و نظریه دولت و حکومت در عصر خلافت عباسی - ماوردی - امام الحرمین جوینی - امام محمد غزالی - نقش تحولات سیاسی عصر آل بویه و سلجوقیان در شکل گیری نظریه خلیفه و سلطان
۹. فقها، متکلمان و نظریه سامان سیاسی پس از سقوط خلافت عباسی در سده هفت هجری
۱۰. ابن جماعه، ابن تیمیه

۱۱. اندیشه ایرانشهری در دوره اسلامی: ابن مقفع، خواجه نظام الملک طوسی و مفهوم قدرت - سیاستنامه نویسی ادامه سنت ایرانشهری - نقش زبان و ادب پارسی در تمایز سیاسی ایرانیان مسلمان از اعراب
۱۲. اسماعیلیه و مفهوم امام و امامت
۱۳. فارابی اولین و آخرین فیلسوف سیاسی اسلامی - مفهوم مدینه قدرت سیاسی در آراء فارابی - تاثیر کتاب جمهور افلاطون و اخلاق نیکو ماخوس ارسطو بر آراء سیاسی فیلسوفان مسلمان
۱۴. سیطره ترکان بر سرزمین های اسلامی و بسط مفهوم استیلا - اندیشه های سیاسی روزبهان خنجی
۱۵. صفویه و روحانیت شیعه - مشروعیت یا عدم مشروعیت شاهان صفوی از نظر علماء شیعه
۱۶. دولت عثمانی و جدال دینی با صفویه - رویکرد سلیم اول (۱۵۱۲-۱۵۲۰) به خلافت - پیمان کوچوک کاینارجی (۱۷۷۴) و پذیرش حکمیت سلطان عثمانی از سوی روسیه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. بلک، آنتونی، تاریخ اندیشه سیاسی اسلام از عصر پیامبر تا امروز، ترجمه محمد حسین وقار، تهران: اطلاعات، ۱۳۸۵
۲. توسی، خواجه نظام الملک، سیرالملوک، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۰
۳. طباطبایی، سید جواد، تاریخ اندیشه سیاسی در ایران ملاحظاتی در مبانی نظری، تهران: مینوی خرد، ۱۳۹۵
۴. عنایت، حمید، اندیشه سیاسی در اسلام معاصر، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۲
۵. عنایت، حمید، سیری در اندیشه سیاسی عرب، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۰
۶. فیرحی، داود، قدرت، دانش و مشروعیت در اسلام، تهران: نی، ۱۳۷۸
۷. فیرحی، داود، نظام سیاسی و دولت در اسلام، تهران: سمت، ۱۳۸۲
۸. قادری، حاتم، اندیشه های سیاسی در اسلام و ایران، تهران: سمت، ۱۳۷۸
۹. کرون، پاتریشیا، پاتریشیا، تاریخ اندیشه سیاسی در اسلام، ترجمه مسعود جعفری، تهران: سخن، ۱۳۹۴

نام فارسی درس: تاریخ اسلام در آسیای مرکزی و قفقاز

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

شناخت تاریخ آسیای مرکزی و قفقاز در گذر از تاریخ ایران باستان به دوره اسلامی و تحولات تاریخی، سیاسی و اجتماعی این منطقه در دوره فتوح همراه با بررسی سلسله های متقارن در چهار قرن اول هجری.

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

نظری

۱. شناخت اجمالی تاریخ آسیای مرکزی و قفقاز در آستانه فروپاشی ساسانیان و ورود اسلام
۲. ویژگیهای اجتماعی و جمعیتی آسیای مرکزی و قفقاز در آستانه ورود اسلام
۳. مراحل و چگونگی فتوح در شهرها و مناطق آسیای مرکزی و قفقاز
۴. مقاومت ها و جنبشهای محلی در مخالفت با امویان
۵. تغییرات اجتماعی و اقتصادی ناشی از فتوح
۶. سرنوشت دودمانها و خاندانهای حکومتگر محلی
۷. نقش دهقانان در نظام جدید ماوراءالنهر و تغییرات اجتماعی و اقتصادی موقعیت آنها در چهار سده اول هجری
۸. جریانهای فکری، فرهنگی و فقهی در آسیای مرکزی و قفقاز
۹. زمینه ها و روند قیام ابومسلم خراسانی و سایر قیامهای اجتماعی در آسیای مرکزی
۱۰. خاندانهای حکومتگر محلی در آسیای مرکزی و قفقاز با تاکید بر: قراخانیان؛ سامانیان، غزنویان، قراختائیان، سلجوقیان، جستانیان، اتابکان، شدادیان و شروانشاهیان.
۱۱. تاریخنگاری و تحولات آن در آسیای مرکزی و قفقاز در چهار قرن اول هجری
۱۲. روابط مسلمانان با جامعه مسیحی ارمنی و گرجی در قفقاز
۱۳. منابع و اسناد غیرفارسی و غیر عربی درباره اسلام در آسیای مرکزی و قفقاز (سغدی، ارمنی و گرجی).

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
----------------	----------	-----------------	-------

(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)
	آزمون های نوشتاری		
	عملکردی		

منابع:

۱. ابن اثیر، عزالدین ابو الحسن علی، الکامل، تهران: اسماعیلیان، بی تا
۲. ابن حوقل، ابو القاسم محمد بن حوقل، صوره الارض، تهران: بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۹۵
۳. بارتولد، واسیلی ولادیمیرویچ، تاریخ ترکهای آسیای میانه، تهران: توس، ۱۳۷۹
۴. بارتولد، واسیلی ولادیمیرویچ، ترکستان نامه، ترجمه کریم کشاورز، تهران: بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۲
۵. بلاذری، احمد بن یحیی، فتوح البلدان، بی م، نقره، ۱۳۹۷
۶. شبانکاره ای، محمد بن علی بن محمد، مجمع الانساب، تهران: امیر کبیر، ۱۳۹۳
۷. طبری، محمد بن جریر، تاریخ طبری، تاریخ الرسل و الملوک، تهران: اساطیر، ۱۳۹۸
۸. فرای، ریچارد.ن، بخارا: دستاورد قرون وسطی، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۸
۹. گردیزی، عبدالحی بن ضحاک بن محمود، زین الاخبار، بی م، بنیاد فرهنگی، ۱۳۶۷
۱۰. گروسه، رنه، امپراطوری صحرانوردان، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۷۹
۱۱. مسعودی، ابوالحسن، التنبیه والاشراف، تهران: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۵
۱۲. مسعودی، ابوالحسن، مروج الذهب، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۶
۱۳. مینورسکی، ولادیمیر؛ پژوهشهایی در تاریخ قفقاز، ترجمه محسن خادم، تهران: بنیاد دایرهالمعارف اسلامی، ۱۳۷۵
۱۴. نرشخی، ابوبکر محمد بن جعفر، تاریخ بخارا، تهران: بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۱
۱۵. مینورسکی، ولادیمیر فتودورویچ، شاهان شروان و امیران دربند: (تاریخ شروان و دربند سده چهارم هجری)، ترجمه محسن خادم، ویراسته عبدالحسین آذرنگ، تهران: کتاب مرجع، ۱۳۸۷
۱۶. یعقوبی، احمد بن ابو یعقوب البلدان، یعقوبی، بیروت: داراحیاء التراث العربی، ۱۹۸۸م
۱۷. یعقوبی، احمد بن ابو یعقوب، تاریخ یعقوبی، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۲

نام فارسی درس: تاریخ اسلام در آناتولی و بالکان

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

هدف کلی درس: آشنایی با روند استقرار اسلام در آناتولی و بالکان، شناخت دولت عثمانی و رویدادهای مهم تاریخ عثمانی،

آشنایی با روند شکل‌گیری ترکیه جدید، شناخت ترکیه جدید

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

نظری

۱. تاریخ‌نگاری و منبع‌شناسی تاریخ دولت عثمانی

۲. اوضاع آناتولی در سده پنج هجری، تاریخ ترکان، ترکان عثمانی، قدرت یافتن ترکان در آناتولی، جنگ ملازگرد و

تأسیس حکومت سلاجقه روم، حمله مغولان و انحطاط سلجوقیان روم، پیدایش امیرنشین‌های مستقل ترک در آناتولی.

۳. امپراتوری عثمانی، نحوه اسکان عثمانی‌ها در آناتولی، تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری حکومت عثمانی در دوران متقدم

تا حمله تیمور.

۴. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری حکومت عثمانی در عصر متقدم از حمله تیمور تا تصرف قسطنطنیه.

۵. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری دولت عثمانی در عهد طلایی از تصرف قسطنطنیه تا مرگ سلیمان قانونی

۶. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری دولت عثمانی در دوران توقف و رکود از سلیم دوم تا سلیم سوم

۷. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری دولت عثمانی در دوران اصلاحات از عصر لاله تا مشروطه اول ۱۸۷۶م/۱۲۹۳ق.

۸. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری دولت عثمانی در دوران مشروطه خواهی از مشروطه اول تا پایان مشروطه دوم

۱۳۲۶ق./۱۹۰۸م.

۹. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری دولت عثمانی در دوران زوال و فروپاشی

۱۰. مناسبات سیاسی، اجتماعی و فکری دولت عثمانی با دولت‌های بزرگ

۱۱. مناسبات سیاسی، اجتماعی و فکری ایران و دولت عثمانی

۱۲. چگونگی شکل‌گیری ترکیه جدید

۱۳. تحولات سیاسی، اجتماعی و فکری ترکیه در دوران آتاتورک

۱۴. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ترکیه پس از آتاتورک تا ۱۹۵۰م. ظهور حزب دموکرات

۱۵. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ترکیه از ۱۹۵۰ تا ۱۹۹۶م. ظهور حزب رفاه
۱۶. تاریخ سیاسی، اجتماعی و فکری ترکیه از ۱۹۹۶م. تا ۲۰۰۲م. ظهور حزب عدالت و توسعه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. استانفورد، جی شاو، تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه جدید، ترجمه محمود رمضانزاده، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۷۰
۲. امامی خوبی، محمد تقی، تاریخ امپراتوری عثمانی، تهران: سمت، ۱۳۹۴
۳. امامی خوبی، محمد تقی، ترکان، اسلام، علوی گری در آناتولی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی، ۱۳۹۲
۴. اوزون چارشی لی، اسماعیل حقی، تاریخ عثمانی، ترجمه وهاب ولی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۹، ۴ جلد
۵. اینالجیق، خلیل، امپراتوری عثمانی عصر متقدم ۱۳۰۰-۱۶۰۰، ترجمه کیومرث قرقلو، تهران: نشر بصیرت، ۱۳۹۴
۶. پورگشتال، هامر، تاریخ امپراتوری عثمانی، ترجمه میرزا زکی علی آبادی، تهران: اساطیر، ۱۳۸۷
۷. حضرتی، حسن و دیگران، جستارهایی در تاریخ عثمانی و ترکیه جدید، قم: لوگوس، ۱۳۹۷
۸. حضرتی، حسن، مشروطه عثمانی، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۸۹
۹. رابینسون، ریچارد، جمهوری اول ترکیه، ترجمه ایرج امینی، تهران: کتابفروشی تهران با همکاری موسسه انتشارات فرانکلین، ۲۵۳۶
۱۰. رئیس نیا، رحیم، ایران و عثمانی در آستانه قرن بیستم، تبریز، انتشارات ستوده، ۱۳۷۴
۱۱. زورخر، اریک جان، تاریخ جدید ترکیه، ترجمه نفیسه شکور و حسن حضرتی، تهران: سمت، ۱۳۹۷
۱۲. صالحی، نصرالله (ترجمه و تدوین)، تاریخ نگاری و مورخان عثمانی، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۲
۱۳. لوئیس، برنارد، ظهور ترکیه جدید، ترجمه محسن علی سبحانی، تهران: سمیه، ۱۳۷۲

نام فارسی درس: تاریخ اسلام در حوزه مدیترانه

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی با فرآیند ورود گسترش و استقرار اسلام در در کرانه ها، پس کرانه ها و جزیره های دریای مدیترانه و بررسی جایگاه حوزه مدیترانه در مناسبات سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و تمدنی دنیای اسلام و دنیای مسیحیت
سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. نقش دریای مدیترانه در مناسبات شرق و غرب

۲. مسیرهای بازرگانی دریایی و زمینی حوزه مدیترانه

۳. آشنایی با فرآیند ورود و گسترش اسلام در کرانه ها، پس کرانه ها و جزیره های دریای مدیترانه

۴. مناسبات سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و تمدنی دنیای اسلام و دنیای مسیحیت در حوزه مدیترانه

۵. دریای مدیترانه و سرزمینهای پیرامون در آثار جغرافیدانان مسلمان

۶. دولتها، خاندانها و جمعیت‌های مسلمان در شرق مدیترانه، جنوب آسیای صغیر، شمال آفریقا، اندلس، جنوب ایتالیا و

جزیره های دریای مدیترانه از سده های نخست اسلامی تا عصر حاضر

عملی

-

-

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
٪۲۵	٪۲۵	٪۵۰	-

منابع:

۱. خربوطلی، علی حسنی، الإسلام فی حوض البحر الأبيض، بیروت: دار العلم للملایین، ۱۹۷۰

۲. مونس، حسین، تاریخ و تمدن مغرب، ترجمه حمیدرضا شیخی، تهران: سمت و بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۹۲
۳. ذ. طه، عبدالواحد، الفتح و الاستقرار العربی الاسلامی فی شمال افريقيا و الاندلس، بیروت: دارالمدار الاسلامی، ۲۰۰۴م
۴. هونکه، زیگرید، فرهنگ اسلام در اروپا، ترجمه مرتضی رهبانی، چ ۹، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۵
۵. گروس، خسوس، گزارش زندگی در اسپانیای اسلامی، ترجمه محمد دامادی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۱
۶. ناصری طاهری، عبدالله، مقدمه ای بر تاریخ مغرب اسلامی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵
۷. امامی خوبی، محمدتقی، تاریخ امپراتوری عثمانی، تهران: سمت، ۱۳۹۵
۸. سالم، عبدالعزیز و العبادی، احمد مختار، تاریخ البحریه الإسلامیه فی مصر والشام، بیروت: دارالنهضة العربیه للطباعة والنشر، ۱۹۷۲
۹. سالم، عبدالعزیز و العبادی، احمد مختار، تاریخ البحریه الإسلامیه فی المغرب والاندلس، بیروت: دارالنهضة العربیه للطباعة والنشر، ۱۹۶۹
۱۰. لاپیدوس، آیرا، تاریخ جوامع اسلامی، ترجمه محسن مدیر شانه‌چی و محمود رمضان زاده، ۲ج، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۷۶
۱۱. شولتسه، راینهارد، تاریخ جهان اسلام در قرن بیستم، ترجمه ابراهیم توفیق، تهران: پژوهش‌شکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۳۸۹
۱۲. عودی، ستار، تاریخ دولت اغلبیان در افریقیه و صقلیه، تهران: امیرکبیر، ۱۳۸۵
۱۳. الثعالبی، عبدالعزیز، تاریخ شمال افریقیا من الفتح الاسلامی الی نهایة الدوله الاغلبیه، جمع و تحقیق احمد بن میلاد، محمد ادريس، بیروت: دارالغرب الاسلامی، ۱۴۱۰ق
۱۴. شکیب، ارسلان، تاریخ فتوحات مسلمانان در اروپا، ترجمه و مقدمه علی دوانی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸

15. Issawi, Charles; "The Christian-Muslim Frontier in the Mediterranean: A History of Two Peninsulas", *Political Science Quarterly*, Vol. 76, No. 4 (Dec., 1961): 544-554
16. Tolan, John Victor; Veinstein, Gilles; Laurens, Henry & Marie Todd, Jane; *Europe and the Islamic World: A History*, translated by Jane Marie Todd, Princeton University Press, 2013
17. Abulafia, David; *The Great Sea: A Human History of the Mediterranean*, Oxford University Press, 2011
18. Braudel, Fernand; *The Mediterranean and the Mediterranean World in the Age of Philip II*, translated by Siân Reynolds, 2 vols., University of California Press, 1995

نام فارسی درس: اسلام در شبه قاره هند و شرق آسیا

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی با فرآیند ورود، گسترش و استقرار اسلام در شبه قاره هند، آسیای جنوب شرقی و چین با توجه به پیوستگی تاریخی این مناطق و بررسی دستاوردهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مسلمانان در این سرزمینها
سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. آشنایی با تصور جغرافیایی مسلمانان از سرزمینهای واقع در شبه قاره هند و شرق آسیا
۲. مسیرهای جغرافیایی ورود اسلام به شبه قاره هند و شرق آسیا
۳. راههای زمینی و دریایی بین شرق و غرب آسیا
۴. فرآیند گسترش اسلام و تاریخ حکومتهای مسلمان در شبه قاره هند از قرون نخستین اسلامی تا استقرار کمپانی هند شرقی بریتانیا
۵. تاریخ شبه قاره هند از استقرار کمپانی هند شرقی بریتانیا تا استقلال هند و شکل گیری کشورهای پاکستان و بنگلادش تاکنون
۶. نحوه ورود و گسترش اسلام در آسیای جنوب شرقی و چین
۷. فرآیند گسترش اسلام در آسیای جنوب شرقی و جنوب چین در دوره مغولان و تیموریان و شکل گیری هویت مسلمانان چین (هویی هویی)
۸. حکومتهای محلی اسلامی در شمال چین
۹. مسئله مسلمانان سین کیانگ در تاریخ معاصر چین.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
---	---------------------------------------	--	------------------------------------

	٪۵۰	٪۲۵	٪۲۵
--	-----	-----	-----

منابع:

۱. احمد، عزیز، تاریخ تفکر اسلامی در هند، ترجمه نقی لطفی و محمدجعفر یاحقی، تهران: کیهان، ۱۳۶۶
۲. اسفندیار، محمودرضا، تاریخ اسلام در جنوب شرقی آسیا، تهران: سمت، ۱۳۹۷
۳. تاپار، رومیلا، تاریخ هند، ترجمه همایون صنعتی زاده. ۲، ج، قم: ادیان، ۱۳۸۶
۴. چند، تارا، تاثیر اسلام در فرهنگ هند، ترجمه علی پیرنیا، تهران: پازنگ، ۱۳۷۴
۵. الحسن، مشیر، جنبش اسلامی و گرایشهای قومی در مستعمره هند، ترجمه حسن لاهوتی، مشهد: آستان قدس، ۱۳۶۷
۶. رضوی، سید اطهر عباس، تاریخ تصوف در هند، ترجمه منصور معتمدی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۸۰
۷. رضوی، سید اطهر عباس، شیعه در هند، قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم: ۱۳۷۶
۸. شیمل، آنه ماری، در قلمرو خانان مغول، ترجمه فرامرزد نجد سمیعی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۸۶
۹. صادقی علوی، محمود، تاریخ اسلام در شبه قاره هند: از آغاز ورود مسلمانان تا پایان حکومت گورکانیان، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۶
۱۰. کاوتس، رالف، چشم اندازهایی از جاده ابریشم دریایی از خلیج فارس تا دریای شرقی چین، ترجمه محمدباقر وثوقی و پریسا صیادی، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۲
۱۱. مرادزاده، رضا، چگونگی نفوذ و گسترش اسلام در چین، مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۸۲
۱۲. معصومی، محسن، فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی دکن در دوره بهمنیان، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۹۰
۱۳. وثوقی، محمدباقر، میراث دریانوردان ایرانی در بنادر چین، تهران: پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری، ۱۳۹۶
۱۴. هاردی، پی، مسلمانان هند بریتانیا، ترجمه حسن لاهوتی، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۶۹
۱۵. یاری، سیاوش، تاریخ اسلام در هند از آغاز تا قرن پنجم هجری قمری، چ ۲، قم: ادیان، ۱۳۹۴
16. Israeli, Raphael, Islam in China: A Critical Bibliography, Greenwood Press, 1994
17. Leslie, Donald, Islam in traditional China: a short history to 1800, Canberra College of Advanced Education, 1986
18. M. Eaton (Ed), Richard, India's Islamic Traditions 711-1750, Oxford University Press, 2006
19. S. Reese, Scott, Imperial Muslims: Islam, Community and Authority in the Indian Ocean, 1839-1937, Edinburgh University Press, 2019
20. The New Cambridge History of India Series, multi-volume, Cambridge University Press: published in different years

نام فارسی درس: تاریخ اسلام (عصر نبوت و امامت)

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی با عربستان پیش از ظهور اسلام، تاریخ پیامبر اسلام، خلفای راشدین و ائمه و تحولات سیاسی، اجتماعی، فکری و فرهنگی جهان اسلام از ولادت پیامبر تا سال ۴۱ ه.ق
سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری
نظری

۱. روش شناسی مطالعات تاریخ اسلام

۲. نسبت وحی و قبله و تاثیر آن در مطالعات تاریخ اسلام

۳. بافت قبیله ای: مختصات و ویژگی ها

۴. قران به مثابه متن دینی و متن تاریخ نگارانه

۵. اوضاع سیاسی و اجتماعی جزیره العرب پیش از اسلام

۶. ظهور اسلام در مکه و واکنش قریش نسبت به آن

۷. ویژگی ها و مختصات دعوت مکی پیامبر و تحولات آن

۸. ساخت و بافت اجتماعی شهر یشرب

۹. هجرت پیامبر به مدینه؛ علل و دلایل

۱۰. مبانی سیاسی و اجتماعی دولت مدنی پیامبر

۱۱. تحولات سیاسی و اجتماعی دولت مدنی پیامبر

۱۲. اجتماع سقیفه بنی ساعده؛ چیستی و چرایی شکل گیری

۱۳. شکل گیری مفهوم خلافت و خلیفگی

۱۴. تاریخ سیاسی خلافت خلفای نخستین: اهل رده (زمینه های اجتماعی و فکری)؛ فتوح (چیستی، چرایی و پیامدها)

۱۵. سیاست های مالی خلفا و مقایسه آن با سیاست های مالی پیامبر و امام علی

۱۶. حضرتی علی و مبانی حکومت علوی

۱۷. خلافت امام حسن و علل و دلایل پذیرش صلح

۱۸. رخداد عاشورا، زمینه ها سیاسی، اجتماعی و فکری

۱۹. فعالیت های علمی امام سجاد، امام باقر و امام صادق

۲۰. تحولات امامت از امام موسی کاظم تا امام حسن عسکری

۲۱. غیبت صغری و غیبت کبری

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. آیتی، محمد ابراهیم و گرجی، ابوالقاسم، تاریخ پیامبر اسلام، تهران: دانشگاه تهران: ۱۳۹۱
۲. پیشوایی، مهدی، سیره پیشوایان، امام صادق، ۱۳۸۹
۳. جعفریان، رسول، تاریخ تشیع در ایران ۲ جلد، تهران: علم، ۱۳۹۳
۴. جعفریان، رسول، تاریخ سیاسی اسلام جلد اول: سیره رسول خدا، قم: دلیل ما، ۱۳۹۵
۵. جعفریان، رسول، تاریخ سیاسی اسلام جلد دوم، سیره خلفا، قم: دلیل ما، ۱۳۹۵
۶. حسن، ابراهیم حسن، تاریخ سیاسی اسلام، ترجمه ابوالقاسم پاینده، تهران: جاویدان، ۱۳۸۹
۷. زرگری نژاد، غلامحسین، نهضت امام حسین و قیام کربلا، تهران: سمت، ۱۳۸۳
۸. زرگری نژاد، غلامحسین، تاریخ تحلیلی اسلام از بعثت تا غیبت، تهران: سمت، ۱۳۸۶
۹. زرگری نژاد، غلامحسین، تاریخ صدر اسلام (عصر نبوت)، تهران: سمت، ۱۳۷۸
۱۰. زریاب خویی، عباس، سیره رسول الله، تهران: سروش، ۱۳۸۸
۱۱. شهیدی، سید جعفر، تاریخ تحلیلی اسلام: تا پایان امویان، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۹
۱۲. مادلونگ، ویلفرد، جانشینی محمد، ترجمه احمد نمایی و دیگران، مشهد: بنیاد پژوهش های آستان قدس رضوی، ۱۳۸۶
۱۳. موتسکی، هارالد و دیگران، حدیث اسلامی خاستگاهها و سیر تطور، به کوشش و ویرایش مرتضی کریمی نیا [برای] پژوهشگاه قرآن و حدیث، قم: موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۹۴

نام فارسی درس: تاریخ خلفای اموی و عباسی

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی با موضوعاتی مانند: چگونگی تشکیل دولت امویان، رویارویی خلافت اموی با علویان، سیر شکل گیری مجموعه قیام های شیعی (با تاکید بر زیدیه)، تشکیل دولت عباسی، وضعیت علمی و فرهنگی قلمرو خلافت عباسی (با تاکید بر ایران، عراق و شام)، سقوط خلافت عباسی و تاثیر آن بر تاریخ اسلام

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. موقعیت امویان و عباسیان در تاریخ
۲. میراث جهان باستان، روند فتوح و ادغام کانون های تمدنی کهن
۳. شکل گیری کانون های سیاسی و تمدنی جوامع مسلمان
۴. سیاست و دانش در جامعه مسلمانان
۵. الگوی جهان اسلامی - مسیحی و مسائل آن (جنگ های صلیبی، روابط بین تمدنی).
۶. سرشت تاریخ نگاری دوره اموی و عباسی (جریان ها، نقد و بررسی)
۷. ارزیابی و نقد مطالعات تاریخ دوره امویان و عباسیان (موضوع شناسی و مسائل، جریان شناسی)
۸. رویکردهای مطالعاتی و منبع شناختی معاصر به تاریخ امویان: حکومت قومی، دولت دین یاران اسلامی، مهاجرت عربی
۹. رویکردهای مطالعاتی و منبع شناختی معاصر به تاریخ عباسیان: بخشی از تاریخ جهان باستان متاخر: ساختار نوساسانی
۱۰. دوره بندی تاریخ امویان و عباسیان، مبانی و نتایج آن (سیاسی، فکری، اجتماعی و اقتصادی)
۱۱. تاریخ خلافت به مثابه تاریخ اسلام، تاریخ جوامع اسلامی، از تاریخ فرهنگ و تمدن خاور نزدیک باستانی به تاریخ و فرهنگ جهان وطنی قرون وسطایی
۱۲. سیاست و دین: گسترش اسلام، تحول نظام جوامع،
۱۳. حکومت و جامعه در دوره اموی و عباسی
 - خاستگاه حکومت (مواریث کهن، آموزه های دین و سیاست، قانون های حکومتی (احکام السلطانیه).
 - نظام خلافت (آموزه های سیاسی، منشاء و تحولات)؛ آیین حکمرانی (وظایف و تکالیف حکومت: وظایف شرعی و عرفی)؛ ادوار تحول نظام خلافت در دوره اموی و عباسی.
 - شکل گیری و تحول تشکیلات سیاسی و اجرایی خلافت (سازمان دربار(خلافت): ساختار و تشکیلات (نهاد وزارت (دیوان) (نظریه وزارت، تکامل کارکردی وزارت، ادوار تحول؛ تشکیلات دیوانی، احکام دیوان، تحول ساختاری و کارکردی نظام دیوانی)؛
 - سیاست داخلی: تحول از امارت تا سلطنت (شکل گیری و تحول امارت ها در قلمرو خلفا، نظریه های امارت استکفاه و استیلاء؛ شکل گیری سلطنت: نظریه سلطنت، مناسبات خلیفه -سلطان (سلجوقیان و خوارزمشاهیان).

- فرهنگ و اخلاق سیاسی (نوع شناسی متون سیاسی، مولفه های اخلاق سیاسی، تحولات).
 - سیاست و جامعه: نوع شناسی تکاپوهای سیاسی (دینی، سیاسی، اقتصادی)، حکومت غالبان: سازمان سیاسی حقوقی مسلمانان و نومسلمانان در سرزمین های شرقی خاورمیانه
۱۴. خلافت و دنیای پیرامون
- مسلمانان و غیر مسلمان (احکام و قواعد، سیاست ها، ادوار جنگ و صلح).
 - روابط با جهان مسیحی (بیرانس، دنیای مدیترانه، جنگ های صلیبی).
 - روابط با آفریقا (مصر و شمال آفریقا، فاطمیان).
۱۵. اقتصاد و جامعه در دوره اموی-عباسی
- اقتصاد سیاسی و تغییرات اجتماعی ناشی از مهاجرت اعراب و روندهای تغییر دین مسیحی و زرتشتی.
 - آموزه های اقتصادی اسلام؛ سیاست های اقتصادی اموی و عباسی؛ موارث اقتصادی دنیای کهن (نظریات، حقوق اقتصادی، نهادهای اقتصادی)؛
 - تحلیل ساختار اقتصادی (مسائل بخش کشاورزی: سیاست های حکومت ها، نظام مالکیت، سیاست های مالیاتی؛ مسائل بخش شهری: بازار و بازرگانی، تولید پیشه وری، خدمات؛ مسائل بخش دامداری و کوچروی: مسائل اقتصادی بخش کوچروی).
 - تشکیلات دیوانی بخش اقتصادی (استیفاء، ساختار و تشکیلات، عملکردها، آسیب شناسی و نقد ساختاری و عملکردی).
 - مسائل و سیاست های مالی و مالیاتی، انواع مالیات های شرعی و عرفی،
 - نهادهای سرمایه ای و پولی (صرافی، شرکت ها،...)، چالش ها؛ مسائل بخش معدن (احکام و رویه های بهره برده داری، چالش ها).
۱۶. مسائل حوزه فرهنگ در دوره اموی عباسی
- حقوق اسلامی (ساختار حقوقی، شکل گیری و تکامل مکاتب حقوقی).
 - نهاد علم (سیاست های علم و فناوری؛ مدیریت دانش: نهادهای علمی (کتابخانه، بیمارستان ها،...) و آموزشی (مسجد، مدرسه، نظامیه)؛ دوره بندی تحولات علمی و فناوری).
 - دین و مذهب: (دین و جامعه در دوره اموی و عباسی، سیاست های دینی امویان و عباسیان، شکل گیری و تحول جریان های مذهبی (مشخصات، مسائل: اهل سنت و شیعیان)؛ چالش های دینی و مذهبی، پیامدهای فکری و اجتماعی).
 - تشکیلات رسمی و غیر رسمی دینی و مذهبی (قضاوت، خطابت، امامت جمعه، احتساب،...).
۱۷. مسائل جامعه در دوره اموی عباسی
- جامعه غالبان: تاریخ جامعه اعراب در قرون نخستین اسلامی: دین و مفاهیم آخرازمایی؛ مفهوم امت، مسلمانان و غیر مسلمانان؛ نظام اجتماعی: مساوات طلبی و نابرابری ها، زنان، بردگان؛ قشر بندی اجتماعی: ملاک های دینی و عرفی، ملاک های عرفی (عام و خاص)؛
 - مهاجرت ها: الگوهای مهاجرت های داخلی و خارجی و جابجایی کانون های جمعیتی، تغییرات اجتماعی، ویژگی های مهاجرت ها (عرب ها، ترکان)؛
 - جنگ های داخلی: گونه شناسی جنگ ها، نتایج و پیامدها، تغییرات اجتماعی: دوره بندی تغییرات اجتماعی؛
 - امنیت و ناامنی اجتماعی، نظم و بی نظمی اجتماعی، الگوهای شورش و ناآرامی اجتماعی در دوره اموی و عباسی.

- شکل گیری جامعه اسلامی تا قرن پنجم: زبان و فرهنگ عربی و ایرانی و میراث یونانی مآبی؛ ساختار جامعه اسلامی: شبکه های اجتماعی بر پایه مفاهیم فرقه ای محلی زبانی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. بلک، آنتونی، تاریخ اندیشه سیاسی اسلام، از عصر پیامبر تا امروز، ترجمه محمد حسین وقار، تهران: نشر اطلاعات، ۱۳۹۳
۲. دیکسون، عبدالامیر، خلافت اموی ۸۶ - ۶۵ ه. ق. / ۷۱۵ - ۶۸۴ م، بررسی سیاسی، ترجمه گیتی شکری، تهران: طهوری، ۱۳۸۱
۳. ساخت، یوزف، دیباچه ای بر فقه اسلامی، ترجمه اسدالله نوری، تهران: هرمس، ۱۳۸۸
۴. صفی، امید، سیاست و دانش در جهان اسلام، همسویی معرفت و ایدئولوژی در دوره سلجوقی، ترجمه مجتبی فاضلی، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۳۸۹
۵. فان اس، یوزف، کلام و جامعه در سده های دوم و سوم هجری، تاریخ اندیشه دینی در صدر اسلام، ترجمه فرزین بانکی و احمدعلی حیدری، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۷
۶. فوشه کور، شارل هانری، اخلاقیات مفاهیم اخلاقی در ادبیات فارسی از سده سوم تا سده هفتم هجری، ترجمه محمدعلی امیر معزی و عبدالمحمد روحبخشان، تهران: نشر دانشگاهی، ۱۳۷۷
۷. قادری، حاتم، تحول مبانی مشروعیت خلافت از آغاز تا فروپاشی عباسیان، با رویکردی به اهل سنت، تهران: پارسه، ۱۳۹۸
۸. قاری پور، محمد، بازار در شهر اسلامی، طراحی، فرهنگ و تاریخ، ترجمه خیزران اسماعیل زاده، اصفهان، نقش مانا، ۱۳۹۶
۹. کرون، پاتریشیا، تاریخ اندیشه سیاسی در اسلام، ترجمه مسعود جعفری، تهران: سخن، ۱۳۸۹
۱۰. ماوردی، ابوالحسن علی ابن محمد بن حبیب، آیین حکمرانی، ترجمه حسین صابری، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۳
۱۱. نادری، نادر، برآمدن عباسیان، ایدئولوژی مذهبی و اقتدار سیاسی، ترجمه عبدالحسین آذرنگ و نگار نادری، تهران: سخن، ۱۳۸۴
۱۲. هامفریز، آر. استیفن، چهارچوبی برای پژوهش در تاریخ اسلام، ترجمه جواد مرشدلو، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۶

13. Bennison, Amira.k, The Golden of the Abbasid Empire, Yale University Prees, 2009

14. Chase F., Robinson(ed): The New Cambridge History of Islam, (Volume 1: The Formation of the Islamic World Sixth to Eleventh Centuries, Volume 2: The Western Islamic World, Eleventh to Eighteenth Centuries, vol 3: The Eastern Islamic World, Eleventh to Eighteenth Centuries, vol 4: Islamic Cultures and Societies to the End of the Eighteenth Century), by Cambridge, Cambridge University Press, 2010
15. Hawting.GR, The First Dynasty of Islam, the Umayyad Caliphate AD.661-750. Routledge, London and Newyourk, 2000

نام فارسی درس: تاریخ علم در تمدن مسلمانان

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی با وضعیت علم در جهان اسلام، آشنایی با رابطه میان علم و دین در دوره های مختلف تاریخ اسلام، شناخت نهضت های علمی و میراث آن ها در تاریخ اسلام

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

نظری

۱. میراث علوم عرب جاهلی در دوره اسلامی

۲. تاثیر قرآن و حدیث در شکل گیری علم در میان مسلمانان

۳. تأثیر فتوحات در آمیزش اقوام ایرانی و رومی با اعراب، و آثار آن در شکل گیری علم و نهادهای علمی

۴. نهضت ترجمه و تأثیر آن در انتقال علوم یونانی به دنیای اسلام

۵. شکل گیری دانش های اجتماعی و انسانی در قرن سوم و چهارم هجری (تاریخ، جغرافیا و...)

۶. شکل گیری علوم طبیعی و ریاضی و نجوم در قرن سوم و چهارم هجری (نخستین دانشمندان و کهن ترین آثار)

۷. کتابهای چند دانشی (دایره المعارف ها) در قرن های پنجم تا هفتم هجری

۸. روابط متقابل علم و دین در قرون نخستین اسلامی

۹. افت میراث علمی جهان اسلام، پس از حمله مغول در شرق اسلامی

۱۰. علوم طبیعی، ریاضی و نجوم در قرون ششم تا نهم هجری

۱۱. میراث علمی در سه دولت عثمانی، صفوی و مغولی هند در قرن های دهم تا دوازدهم هجری

۱۲. تماس علوم قدیمه با علوم جدید در دوره اخیر عثمانی و عصر قاجاری

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. آیین‌وند، صادق، علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی، تهران: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۷

۲. جعفریان، رسول، مقالاتی درباره مفهوم علم در تمدن اسلامی، تهران: علم، ۱۳۹۳

۳. حلبی، علی اصغر، تاریخ تمدن در اسلام، تهران: اساطیر، ۱۳۸۲

۴. زرین کوب، عبدالحسین، کارنامه اسلام، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۲

۵. زیدان، جرجی، تاریخ تمدن اسلام، ترجمه علی جواهر کلام، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۹
۶. شبلی، احمد، آموزش در اسلام، تهران: نگاه معاصر، ۱۳۸۷
۷. متز، آدام، تمدن اسلامی در قرن چهارم، تهران: چاپخانه سپهر، ۱۳۶۲
۸. نصر، حسین، علم و تمدن در تمدن اسلام، ترجمه احمد آرام، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۸۴

سرفصل درس

نام فارسی درس: تحولات ساخت و مبانی قدرت در خلافت ها و سلطنت های اسلامی

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی با ساختار خلافت و سلطنت های اسلام و مبانی قدرت و مشروعیت آن ها

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. تعریف مفاهیم: دولت، حکومت، خلافت، سلطنت، مشروعیت، کارآمدی و...
۲. مبانی و ساخت قدرت در دولت مدنی پیامبر
۳. مبانی مشروعیت و کارآمدی دولت در حکومت مدنی پیامبر
۴. مبانی و ساخت خلافت های اسلامی
۵. مبانی مشروعیت و کارآمدی حکومت در خلافت های اسلامی
 - خلافت راشدین
 - خلافت اموی
 - خلافت عباسی
 - خلافت فاطمی
 - خلافت عثمانی
۶. مبانی و ساخت سلطنت های اسلامی
 - سلجوقیان
 - ایوبیان
 - ممالیک
 - صفویان
۷. و...
۸. جایگاه و کارکرد اهل قلم (دیوانیان) در خلافت های اسلامی
۹. جایگاه و کارکرد اهل شمشیر (نظامیان) در خلافت های اسلامی
۱۰. جایگاه و نقش دین یاران در خلافت های اسلامی
۱۱. دیوانیان و سلطنت های اسلامی
۱۲. نظامیان و سلطنت های اسلامی
۱۳. دین یاران و سلطنت های اسلامی
۱۴. منابع و سیاست های مالی در خلافت های اسلامی
۱۵. منابع و سیاست های مالی در سلطنت های اسلامی

عملی

-
-

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. بلک، آنتونی، تاریخ اندیشه سیاسی اسلام از عصر پیامبر تا امروز، ترجمه محمد حسین وقار، تهران: نشر اطلاعات، ۱۳۹۳
۲. توسی، خواجه نظام الملک، سیرالملوک، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۰
۳. فیرحی، داود، قدرت، دانش و مشروعیت در اسلام، تهران: نی، ۱۳۷۸
۴. فیرحی، داود، نظام سیاسی و دولت در اسلام، تهران: سمت، ۱۳۸۲
۵. قادری، حاتم، اندیشه‌های سیاسی در اسلام و ایران، تهران: سمت، ۱۳۷۸
۶. قادری، حاتم، تحول مبانی مشروعیت خلافت از آغاز تا فروپاشی عباسیان، با رویکردی به اهل سنت، تهران: پارسه، ۱۳۹۸
۷. قلقشندی، احمد بن علی، صبح الاعشی فی صناعه الانشاء، قاهره: دار الکتب الخدیویه، ۲۰۰۴ م
۸. کرون، پاتریشیا، تاریخ اندیشه سیاسی در اسلام، ترجمه مسعود جعفری، تهران: سخن، ۱۳۸۹
۹. ماوردی، ابوالحسن علی ابن محمد بن حبیب، آیین حکمرانی، ترجمه حسین صابری، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۳
۱۰. میرزا رفیعا، محمد رفیع بن حسن، دستورالملوک، به کوشش نوبواکی کندو، فوچو، توکیو، دانشگاه مطالعات خارجی توکیو، موسسه مطالعات زبان‌ها و فرهنگ‌های آسیا و آفریقا، ۱۳۹۷
۱۱. میرزا سمیعا، محمد سمیع، تذکره الملوک، به کوشش محمد دبیر سیاقی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۸
۱۲. نادری، نادر، برآمدن عباسیان، ایدئولوژی مذهبی و اقتدار سیاسی، ترجمه عبدالحسین آذرنگ و نگار نادری، تهران: سخن، ۱۳۸۴

نام فارسی درس: جنبش های اسلامی معاصر

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اصلی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی با علل شکل گیری و تاریخ جنبش های اسلامی در دوره معاصر و آشنایی با شاخه های اصلی این جنبش ها و نخبگان تأثیرگذار بر این جنبش ها

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

نظری

۱. علل پیدایش جنبش های اسلامی در دوره معاصر
۲. سلفی اصلاحی: سید جمال الدین اسدآبادی و شاگردانش
۳. سلفی وهابی: جنبش محمد بن عبدالوهاب
۴. جنبش های اسلامی معاصر و حاکمیت (عثمانی، ایران و...)
۵. جنبش های اسلامی معاصر و استعمار
۶. جنبش های اسلامی معاصر و نوسازی
۷. الصحوه الاسلامیه (بیداری اسلامی)
۸. جنبش اخوان المسلمین
۹. سید قطب و جریان قطبی
۱۰. المودودی و حکومت اسلامی
۱۱. النبهانی و حزب التحریر
۱۲. جنبش دیوبندی
۱۳. انقلاب اسلامی ایران و جنبش های اسلامی شیعی
۱۴. حزب الدعوه
۱۵. حزب الله
۱۶. سلفی جهادی و قرن ۲۱

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)
	آزمون های نوشتاری		
	عملکردی		

منابع:

۱. ابورمان، محمد، هویت سلفی: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۹۷

۲. احمد، رفعت سید، آینده جنبش های اسلامی پس از ۱۱ سپتامبر: دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۸۷
۳. احمدی، حمید، جامعه شناسی سیاسی جنبش های اسلامی: دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۰
۴. احمدی، حمید، سیر تحول جنبش های اسلامی: دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۰
۵. اسپوزیتو، جان ال.، جنبش های اسلامی معاصر (اسلام و دموکراسی): نشر نی، ۱۳۹۰
۶. اندیشکده مرصاد، اطلس رهبران: دفتر نشر معارف، ۱۳۹۴
۷. خدوری، مجید، تجدید حیات سیاسی اسلام از سیدجمال الدین تا اخوان المسلمین: الهام، ۱۳۵۹
۸. دکمجیان، هریر، اسلام در انقلاب، جنبش های اسلامی در جهان عرب (بررسی پدیده بنیادگرائی اسلامی): کیهان، ۱۳۶۶
۹. رحمانیان، داریوش، سید جمال الدین اسدآبادی: موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی، ۱۳۸۷
۱۰. صدیقی، کلیم، نهضت های اسلامی و انقلاب اسلامی ایران، اطلاعات، ۱۳۷۵
۱۱. صدیقی، کلیم، مسائل نهضت های اسلامی: اطلاعات، ۱۳۷۵
۱۲. علیزاده موسوی، مهدی، نظام سیاسی در اندیشه سیدابوالاعلی مودودی: امیرکبیر، ۱۳۹۴
۱۳. عنایت، حمید، سیری در اندیشه سیاسی عرب از حمله ناپلئون به مصر تا جنگ جهانی دوم: امیرکبیر، ۱۳۷۶
۱۴. مطهری، مرتضی، نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر: صدرا، ۱۳۷۱
۱۵. موثقی، احمد، جنبش های اسلامی معاصر: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، ۱۳۷۴
۱۶. موسسه مطالعات اندیشه سازان نور، حزب التحریر: اندیشه سازان نور، ۱۳۸۴

نام فارسی درس: روش تحقیق در تاریخ

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اصلی

پیشنیاز: ندارد
آموزش تکمیلی: دارد
هدف درس:

اهداف کلی درس: ایجاد انگیزه و مهارت در دانشجویان برای انجام پژوهش‌های تاریخی متناسب با مقطع کارشناسی ارشد.
اهداف رفتاری و کاربردی درس:

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

نظری

۱. منبع شناسی روش‌های پژوهش در تاریخ
۲. تعریف مفاهیم اصلی دانش تاریخ (تاریخ، تاریخ‌شناسی، وقایع‌نگاری، تاریخ‌نگاری و..)
۳. تعریف مفاهیم اصلی روش پژوهش در تاریخ (روش تحقیق Research Method، روش شناسی Methodology و معرفت‌شناسی Epistemology) و آشنائی حدود و ثغور آن؛
۴. چگونگی انتخاب موضوع و عنوان پژوهش؛
۵. طرح مساله و انواع پرسش‌ها
۶. مفروضات و مبانی نظری شامل چارچوب مفهومی و چارچوب نظری
۷. مدعای اصلی (اهمیت و ویژگی‌های آن)
۸. بررسی پیشینه‌ی پژوهش و بیان فایده و اهمیت موضوع؛
۹. تعریف مفاهیم نظری و تاریخی پژوهش
۱۰. تعیین قلمرو پژوهش و سازماندهی پژوهش؛
۱۱. گونه‌شناسی منابع و مراجع تاریخی
۱۲. آشنائی با نقد منابع و نقد پژوهش‌های جدید؛
۱۳. ابزارهای پژوهش در تاریخ؛
۱۴. شیوه‌های گردآوری داده‌ها و روش‌های نقد آن؛
۱۵. شیوه پردازش و نگارش متن پژوهش؛
۱۶. شیوه‌های استفاده از نرم‌افزارهای پژوهشی؛
۱۷. آشنایی با سایت‌های معتبر علمی؛
۱۸. شیوه ارجاع دادن؛
۱۹. چکیده و واژگان کلیدی؛
۲۰. اجزای پژوهش و الگوی ارائه متن پژوهش؛
۲۱. آشنایی با کتابنامه در پژوهش؛
۲۲. آشنایی با جایگاه و اهمیت پیوست‌ها در پژوهش.

عملی

-
-

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. رشید یاسمی، غلامرضا، آیین نگارش تاریخ، به اهتمام عبدالکریم جربزه‌دار، تهران: اساطیر، ۱۳۹۲
۲. حضرتی، حسن روش پژوهش در تاریخ‌شناسی (با تجدید نظر و اضافات)، قم: لوگوس، ۱۳۹۷
۳. رامپولا، مری لین، راهنمای نگارش تاریخ، ترجمه لی لا سازگار، تهران: آگاه، ۱۳۹۴
۴. پاکتچی، احمد، روش تحقیق عمومی، تهران: مرکز تحقیقات دانشگاه امام‌صادق(ع)، انجمن علمی دانشجویی الهیات، ۱۳۸۷
۵. قائم‌مقامی، جهانگیر، روش تحقیق در تاریخ نگاری، تهران: دانشگاه ملی ایران، ۱۳۵۸
۶. محمدپور، احمد، روش تحقیق کیفی ضد روش، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۹۰
۷. ملائی‌توانی، علیرضا، درآمدی بر روش پژوهش در تاریخ، تهران: نشر نی، ۱۳۸۸
۸. میرجعفری، حسین؛ نورایی، مرتضی، روش پژوهش در تاریخ، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۷
۹. دلاور، علی، مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی، تهران: رشد، ۱۳۸۵
۱۰. رستم، اسد، نقد تاریخی، ترجمه سید محمدرضی مصطفوی نیا و حسن حضرتی، تهران: سمت و پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۲
۱۱. ساماران، شارل (با همکاری مولفان)، روش های پژوهش در تاریخ، ۴ جلد، ترجمه ابوالقاسم بیگناه و دیگران، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۷۰
- 12.- De Vos, p. Discourse Theory and the Study of Ideological (Trans-formation): Analyzing Social Democratic Revisionism. In Journal of Pragmatics, 2003, 13 (1)
- 13.- Hall and Silliman, Martin (ed.), Stephen W. (ed.), Historical Archeology, Wiley-Black Well, 2006
- 14.- Hegel, G.W., the philosophy of history, tr. J. sibree, dover. Publications (1831), Cambridge university press, 1975
- 15.- Hempel, Carl G., Aspect of Scientific Explanation, 1970
- 16.- Howarth and Noarval and Stavrakakis, D., A., G. Discourse Theory and Political Analysis (Manchester university press, 2000)
- 17.- Jackson, J.R, Historical criticism and meaninig of the texts, Routledge, 1989.
- 18.- Jorgensen and Philips, M., L, Discourse Analysis as Theory and Method, London: Sage Poblication, 2002
- 19.- Knowles, Anne Kelly, Amy Hillier, Placing History: How Maps, Spatial Data, and GIS are changing Historical Scholarship

نام فارسی درس: مکتب‌ها و سبک تاریخ‌نگاری در تمدن مسلمانان

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اصلی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

شناخت سبک ها و مکاتب مختلف تاریخ نگاری در میان مسلمانان

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. سبک روایی کهن عربی در گزارش رویدادهای جاهلی تا اوایل اسلام (اخبار جاهلی و تاریخ عرب پیش اسلام)
۲. سبک نگارش رویدادهای تاریخی دوره رسول (ص)، (مغازی نگاری و دیگر تحولات سیره نویسی)
۳. سبک فتوحات نگاری (ترکیب سبک عربی قدیم با اقتباس از روشهای ایرانی و رومی و سریانی در ثبت رویدادها زیر سایه آموزه های دینی جدید)
۴. سبک شخصیت نگارانه تاریخ (رسول و صحابه و امامان و خلفا و تراجم عمومی، از شکل گیری تا گسترش).
۵. از سبک یوم - واقعه نگاری جاهلی - اسلامی تا نگارش نخستین تاریخ های عمومی سالشمار
۶. سبک تاریخ نگاری روایی (اهمیت سند، چگونگی آن و ...)
۷. تاریخ نگاری زیر سایه مذهب، کلام و نگاه های مقدس
۸. تاریخ نگاری شورشها و قیامها (علویان - عباسیان)
۹. تاریخ نگاری خاندانی (علم انساب و...)
۱۰. منابع فارسی کهن در حوزه تاریخ اسلام و سبک و سیاق آنها
۱۱. تاریخ نگاری اسلامی در دوره مملوکی و سبک آن
۱۲. تاریخ اسلام در مغرب و ویژگی ها و سبک آن (تا ابن خلدون)
۱۳. تاریخ نگاری اسلامی در شبه قاره
۱۴. تاریخ نگاری اسلامی در عثمانی
۱۵. تاریخ نگاری اسلامی در دوره صفوی و قاجار
۱۶. تاریخ نگاری اسلامی (عصر جدید)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. آیین‌وند، صادق، علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۷
۲. بروند اعلم، عباس و حضرتی، حسن، گفتگوهایی در باب تاریخ‌شناسی و تاریخ نگاری، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۲
۳. جعفریان، رسول، منابع تاریخ اسلام، تهران: علم، ۱۳۹۳
۴. حضرتی، حسن، تاملاتی در علم تاریخ و تاریخ‌نگاری اسلامی، تهران: نقش جهان، ۱۳۸۱
۵. خضر، عبدالعلیم عبدالرحمن، مسلمانان و نگارش تاریخ: پژوهشی در تاریخ نگاری اسلامی، ترجمه صادق عبادی، تهران: سمت، ۱۳۸۹
۶. رابینسون، چیس. اف، تاریخ نگاری اسلامی، ترجمه محسن الویری، تهران: سمت، ۱۳۹۲
۷. رستم، اسد، نقد تاریخی، ترجمه سید محمدرضی مصطفوی‌نیا و حسن حضرتی، تهران: سمت، ۱۳۹۷
۸. روزنتال، فرانتس، تاریخ تاریخ نگاری در اسلام، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۶۶
۹. سجادی، سید صادق و عالمزاده، هادی، تاریخ‌نگاری در اسلام، تهران: سمت، ۱۳۸۸
۱۰. فان اس، یوزف، کلام و جامعه در سده های دوم و سوم هجری، تاریخ اندیشه دینی در صدر اسلام، ترجمه فرزین بانکی و احمدعلی حیدری، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۷
۱۱. کویین، شعله، تاریخ‌نویسی در روزگار فرمانروایی شاه عباس صفوی: اندیشه، گرده‌برداری و مشروعیت در متون تاریخ عهد صفویه، ترجمه منصور صفت گل، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۷
۱۲. گلدزیهر، ایگناس، گرایش‌های تفسیری در میان مسلمانان، تهران: ققنوس، ۱۳۸۴
۱۳. موتسکی، هارالد و دیگران، حدیث اسلامی خاستگاه‌ها و سیر تطور، به کوشش و ویرایش مرتضی کریمی‌نیا [برای] پژوهشگاه قرآن و حدیث، قم: موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۹۴
۱۴. هامفریز، آر. استیفن، چهارچوبی برای پژوهش در تاریخ اسلام، ترجمه جواد مرشدلو، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۶
۱۵. هیرشلر، کنراد، تاریخ نگاری عربی در دوره میانه: مولف در مقام کنشگر، ترجمه زهیر صیامیان گرجی، تهران: سمت، ۱۳۹۶

16. Juynboll, Gautier H. A. ; Muslim Tradition-Studies in Chronology, Provenance and Authorship of Early Hadith, Cambridge, 1983
17. Juynboll, Gautier H. A. ; Studies on the origins an uses of Islamic Hadith, Brookfield, Variorum, 1996
18. Khalidi, Tarif; Arabic Historical Thought in the Classical Period, Cambridge University Press, 1996

نام فارسی درس: شناخت خطوط و کتیبه‌های اسلامی

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با تاریخ پیدایش خطوط مختلف اسلامی، سیر دگرگونی و تحول این خطوط به منظور ایجاد توانایی برای خواندن متون و کتیبه های دوران اسلامی

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

نظری

۱. تعریف خط
۲. پیدایش خط
۳. پیشینه خط عربی
۴. خط کوفی و انواع آن
۵. خط نسخ و مشتقات آن
۶. خط نستعلیق و مشتقات آن
۷. خطوط اسلامی در ایران
۸. خطوط اسلامی در عثمانی
۹. خطوط اسلامی در هند و آسیای مرکزی
۱۰. خطوط اسلامی در کشورهای عربی
۱۱. آشنایی با سیر تحول خطوط اسلامی بر کتیبه های مساجد، سنگهای قبور و بناهای تاریخی تا دوره سلجوقی
۱۲. کتیبه های دوره سلجوقی از مغول
۱۳. کتیبه های دوره مغول تا صفوی
۱۴. کتیبه های دوران پس از صفوی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. فضایی، حبیب الله، اطلس خط، اصفهان: انجمن آثار ملی اصفهان، ۱۳۵۰
۲. قاسملو، مجتبی، تاریخ فشرده خط و خوشنویسی، تهران: سخن، ۱۳۹۲
۳. جبوری، یحیی وهیب، الخط و الکتابه فی الحضاره العربیه، دارالغرب الاسلامی، ۱۹۹۴

۴. مقدم، کاظم، تاریخچه تغییر خط (فارسی، عربی) در امپراطوری اسلام، کشورهای اسلامی و ایران، کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی، ۱۳۹۱
۵. منجد، صلاح‌الدین، دراسات فی تاریخ الخط العربی، دارالکتاب الجدید، ۱۹۷۲
۶. بهرام زاده، محمد، نظری اجمالی بر سیر تحول خطوط اسلامی و خواندن کتیبه‌ها، نیکان کتاب، ۱۳۸۲
۷. مشیری، محمد، راهنمای خواندن انواع خطوط کوفی بر روی سکه‌ها، کتیبه‌ها، کتب، سفال، فلزکاری و غیره، موسسه سکه‌شناسی ایران باهمکاری اشرفی، ۱۳۵۴
۸. دانش یزدی، فاطمه، کتیبه‌های اسلامی شهر یزد، سبحان نور، ۱۳۸۷
۹. بلر، شیلا، نخستین کتیبه‌ها در معماری دوران اسلامی ایران زمین. فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۴

نام فارسی درس: شناخت سکه‌های اسلامی

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس : اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی : ندارد

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با مبادلات تجاری و ضرب سکه در دوره های مختلف و نقش سکه شناسی در مطالعات تاریخی و شناخت انواع سکه های ضرب شده در دوره حکومت های اسلامی.

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. آشنایی با پیدایش سکه و تاثیر آن در مبادلات تجاری
۲. آلیاژها و انواع سکه ها
۳. روشهای ضرب سکه
۴. سکه های صدر اسلام (عرب- ساسانی)
۵. سکه های خلفای اموی
۶. سکه های خلفای عباسی
۷. سکه های ایران از قرن ۴ تا دوره سلجوقی
۸. سکه های ایران از سلجوقی تا مغول
۹. سکه های ایران از دوره مغول تا صفوی
۱۰. سکه های ایران از صفوی تا قاجار
۱۱. سکه های قاجاری
۱۲. سکه های کشورهای عربی
۱۳. سکه های عثمانی
۱۴. ضربخانه ها و پراکندگی آنها در ولایات
۱۵. نقوش سکه ها و تأثیر تحولات سیاسی اجتماعی بر این نقوش

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)
	آزمون های نوشتاری		
	عملکردی		

منابع:

۱. امام شوشتری، محمدعلی، تاریخ مقیاسات و نقود در حکومت اسلامی، تهران: دانشسرای عالی، ۱۳۳۹

۲. ترابی طباطبایی، جمال، سکه‌های گورکانی و سوشارژها، مهد آزادی، ۱۳۸۶
۳. ترابی طباطبایی، جمال، سکه‌های اسلامی ایران، تهران: مهدآزادی، ۱۳۷۳
۴. رضایی، حسن، سکه‌های ایران در دوره اسلامی از آغاز تا برآمدن سلجوقیان، سمت، ۱۳۹۳
۵. سرفراز، علی اکبر، سکه‌های ایران از آغاز تا دوران زندیه، تهران: سمت، ۱۳۷۹
۶. شاهد، احمد، سیری در سکه‌های شاهان ایران از آغاز تا پایان ضرب سکه، اسفراین: آستوئن، ۱۳۸۹
۷. شهبازی فراهانی، داریوش، تاریخ سکه (دوران قاجاریه)، تهران: پلیکان، ۱۳۸۰
۸. قوچانی، عبدالله، گنجینه سکه‌های نیشابور مکشوفه در شهر ری، تهران: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، پژوهشکده زبان و گویش، ۱۳۸۳

۹. ملک زاده (بیانی)، ملکه، تاریخ سکه، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۷

۱۰. هنرور، محمد، نگاهی به سکه‌های ایران، تهران: اندیشه آیین، ۱۳۹۳

11. Jerusalem, L.A.; Mayer Memorial Institute for Islamic Art, Exhibition, Winter: Islamic coins. Institute for Islamic Art, 1976
12. Poole, Reginald Stuart; The coins of the shahs of Persia, Safaris, Afghans, Efsharis, Zands, and Kajors. Order of the Trustees, 1887
13. Rabino, Hyacinth Louis; Coins, medals, and seals of the shahs of Iran, 1500-1941.... S. Austin and sons, Ltd., oriental and general Printers, 1945
14. Unvala, Jamshedji Maneckji; Coins of Tabaristan and some Sassanian coins from Susa. G. P. Maisonneuve, 1938

نام فارسی درس: شناخت مهرهای اسلامی

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس : اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی : ندارد

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با انواع و ویژگی های مهر در دوره های مختلف اسلامی و چگونگی خواندن مهرها
سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. تاریخ تکوین مهر و مبانی استفاده از مهر در تاریخ بشری
۲. انواع مهر
۳. شناخت مهرهای اسلامی از آغاز تا دوره صفوی
۴. شناخت مهرهای ایران از دوره صفوی تا قاجار
۵. شناخت مهرهای ایران در دوره قاجار
۶. شناخت سجع مهر
۷. روش مهرخوانی
۸. ویژگی های فیزیکی مهرها
۹. شکل و اندازه و تحول مهرها
۱۰. جایگاه مهر در بررسی اسناد و مدارک
۱۱. ویژگی های مهرهای سلاطین، شاهزادگان و حکام
۱۲. ویژگی های مهرهای تجار، اصناف و مردم عادی
۱۳. شناخت مهرهای سلاطین عثمانی
۱۴. تمرین مهر خوانی

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)
	آزمون های نوشتاری		
	عملکردی		

منابع:

۱. میرزا رفیعا، محمد رفیع بن حسن، دستورالملوک، به کوشش نوبوکی کندو، فوجو، توکیو، دانشگاه مطالعات خارجی توکیو، موسسه مطالعات زبان ها و فرهنگ های آسیا و آفریقا، ۱۳۹۷
۲. جدی، محمدجواد، دانشنامه مهر و حکاکی در ایران، تهران: فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۲

۳. قائم مقامی، جهانگیر، مقدمه‌یی بر شناخت اسناد تاریخی، تهران: انجمن آثار ملی، ۱۳۵۰
۴. میرزا ابوالقاسمی، محمدصادق، آداب مهن‌نویسی دوره اسلامی (از ایلخانان تا پایان قاجاریه)، تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۴
۵. کولون، دومینیک، مهر در خاور نزدیک و ایران باستان، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۴
۶. رابینو. آلبوم سکه‌ها، نشانها و مهرهای پادشاهان ایران، تهران: موسسه سکه شناسی ایران - با همکاری امیرکبیر، ۱۳۵۳

7. Muhr; Encyclopaedia of Islam. VII
8. Rabino, Hyacinth Louis; Coins, medals ,and seals of the shahs of Iran ,1500-1941.... S. Austin and sons ,Ltd.,oriental and general Printers. 1945
9. British Museum Dept of western Asiatic Antiquities; Catalogue of the Western Asiatic seals in the British Museum;stamp seals. Pub by the trustees of the British

نام فارسی درس: فلسفه نقدی تاریخ

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس : اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی : ندارد

هدف درس:

ایجاد شناخت نسبت به مفهوم علم تاریخ، آشنایی با مفاهیم اصلی فلسفه تاریخ، شناخت مکاتب و جریان های تاریخی

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

نظری

۱. معرفی و نقد منابع و تحقیقات جدید در حوزه فلسفه انتقادی تاریخ
۲. مفاهیم، مسائل و موضوعات اصلی در قلمرو فلسفه انتقادی تاریخ
۳. روش‌شناسی و روش‌های پژوهش در تاریخ
۴. معرفت‌شناسی تاریخی (قلمرو، تعریف، ماهیت، کارکرد و ویژگی‌های دانش تاریخ و نسبت آن با علوم دیگر)
۵. رویکردهای اصلی در شناخت تاریخ (اثبات‌گرایی - تفسیرگرایی - انتقادی)
۶. شناخت گذشته برپایه رویکردهای بازسازانه، برسازانه و واسازانه (تاریخ‌نگاری سنتی، مدرن و پسامدرن)
۷. مسأله عینیت، بی‌طرفی، داوری و ارزش‌داوری در مطالعات تاریخی
۸. مسأله گزینش در تاریخ
۹. جایگاه معنا و تفسیر در شناخت تاریخی
۱۰. روایت‌مندی، زمینه‌مندی و زمان‌مندی در شناخت تاریخی
۱۱. مسأله تعمیم و نظریه‌پردازی در تاریخ
۱۲. علیت و تصادف در تاریخ
۱۳. تبیین و انواع آن در شناخت تاریخی
۱۴. توصیف تاریخی و توصیف پرمایه
۱۵. نقد تاریخی و نقد منابع و مطالعات
۱۶. تاریخ‌نگاری انواع رهیافت‌ها
۱۷. مکتب‌ها و جریان‌ها و گفتمان‌های اصلی در تاریخ‌نگاری و روند تحول آن
۱۸. گونه‌ها و جریان‌های جدید تاریخ‌نگاری (فمینیستی، تاریخ جایگزین، تاریخ فرودستان و...)
۱۹. تاریخ و مطالعات میان‌رشته‌ای (تاریخ سیاسی، تاریخ ادبی، تاریخ فکری، تاریخ اجتماعی، تاریخ فرهنگی، تاریخ اقتصادی و...)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)	(بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	

	عملکردی		
--	---------	--	--

منابع:

۱. ادواردز، پل، فلسفه تاریخ، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۵
۲. استنفورد، مایکل، درآمدی بر تاریخ پژوهی، ترجمه مسعود صادقی، تهران: سمت، ۱۳۸۴
۳. استنفورد، مایکل، درآمدی بر فلسفه تاریخ، ترجمه احمد گل محمدی، تهران: نی، ۱۳۸۲
۴. جنکینز، کیت، بازانديشی تاریخ، ترجمه حسینعلی نوذری، تهران: آگه، ۱۳۹۳
۵. زرین کوب، عبدالحسین، تاریخ در ترازو، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۲
۶. کار، ای. اچ.، تاریخ چیست، ترجمه حسن کامشاد، تهران: خوارزمی، ۱۳۵۱
۷. کالینگوود، آر. جی.، مفهوم کلی تاریخ، ترجمه علی اکبر مهدیان، تهران: اختران، ۱۳۸۵
۸. مکالا، سی. بین، بنیادهای علم تاریخ، ترجمه احمد گل محمدی، تهران: نی، ۱۳۸۷
۹. نوذری، حسینعلی، فلسفه تاریخ، روش شناسی و تاریخ نگاری، تهران: طرح نو، ۱۳۷۹
۱۰. والش، دابلویو. اچ.، مقدمه‌ای بر فلسفه تاریخ، ترجمه ضیاءالدین طباطبایی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳
۱۱. هرولد پلام، جان، مرگ گذشته، ترجمه عباس امانت، تهران: اختران، ۱۳۸۶
۱۲. یاسپرس، کارل، آغاز و انجام تاریخ، ترجمه محمدحسین لطفی، تهران: خوارزمی، ۱۳۷۳

نام فارسی درس: گونه شناسی و طبقه بندی منابع و داده های تاریخی

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس : اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی : ندارد

هدف درس:

آشنایی دانشجویان با روش های طبقه بندی منابع و مطالعات و شیوه های دسترسی به آن ها و کسب مهارت های

لازم جهت شناسایی و فهم ویژگی های انواع منابع و مطالعات تاریخی

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. منبع در مطالعات تاریخی

- روش تمییز مولفه های زمانی و مکانی در تعریف منبع

- تعریف منبع اصلی (دست اول)، تعریف منبع فرعی (دست دوم)

- منابع چاپ شده: معضله تصحیح انتقادی، نسخ خطی.

۲. مطالعات تاریخی

- تعریف مطالعات: تفاوت های روش شناسی در منابع تاریخی و مطالعات تاریخی

- ویژگی های مطالعات تاریخی، شیوه های استفاده از مطالعات تاریخی

۳. داده های تاریخی

- تعریف اطلاع و داده در مطالعات تاریخی

- روش های شناسایی اطلاعات و داده ها در منابع تاریخی: روش های سنتی، نرم افزارهای تخصصی، فضای

دیجیتال.

۴. طبقه بندی منابع تاریخی

(۱) گونه های منابع تاریخی

-گونه های منابع تاریخ نگاری

✓ عمومی (تاریخ الرسل و الملوك، الكامل فی التاريخ،)

✓ سلسله ای (تاریخ خلفاء، الانباء،)

✓ محلی (تاریخ الواسط، تاریخ بیهق، تاریخ خراسان، تاریخ میافارقین،)

✓ شهری (تاریخ بغداد، تاریخ قم:)

✓ دودمانی

✓ موضوعی /رخدادی: کتاب جنگ (فتوح، جمل،...)، مقاتل،

- و ..

(۲) گونه سوم: اسناد

- تعریف سند و دسته بندی اسناد تاریخی

✓ روش های سنتی

• بر اساس منشاء تولید سند (سلطانی، دیوانی، شخصی)،

• بر اساس موضوع سند (تجاری، ملکی، سیاسی، فرهنگی، دینی و ..)،

• بر اساس نظام های حقوقی (عرفی، شرعی)

• بر اساس محل: فیزیکی، الکترونیک

• بر اساس شکل ضبط و ثبت سند: اسناد مکتوب، اسناد دیداری و شنیداری.

✓ روش مدرن

• بر اساس قوانین نوین (اسناد ملی): تشکیلات اداری.

– گونه شناسی اسناد تاریخی

✓ سنگ نوشته ها، کتیبه ها، لوح ها، ... روش های دسترسی به آن ها، روش های بهره برداری و نقد داده های مربوط.

✓ محتوای اسناد بازنویسی شده در متون متقدم: منابع تاریخی (تاریخ طبری، تاریخ ابن اسفندیار، تاریخ بیهقی ...)، اندرزنامه ای (نامه تنسر، ...)، و ... روش های نقد و بهره برداری از این گونه از اسناد.

✓ مجموعه های اسناد تدوین شده: منشآت، دستورنامه های دیوانی (دستور دبیری، دستورالکاتب، ...)، مزایا و معایب این گونه از اسناد، روش های بهره برداری.

– مراکز دارنده اسناد در دوره معاصر (دولتی، خصوصی)

✓ مراکز اسنادی کشور

• معرفی مراکز دارنده اسناد تاریخی در ایران (وزارت امور خارجه، کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران: کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، و ...)

• آرشیو ملی ایران: قوانین و ساختار، روش های طبقه بندی اسناد، شیوه های دسترسی،

✓ اسناد بخش خصوصی

• مرکز اسناد آستان قدس رضوی،

• کتابخانه آیه الله مرعشی (قم)

• مرکز نسخ و اسناد

• اسناد خاندانی

(۳) منابع جغرافیانگاری

– عنوان ها: البلدان، مسالک و ممالک، معجم البلاد، و ..

(۴) زندگی نامه ها

– عنوان های رایج:

معجم،

تذکره (گروه های مختلف: شعرا، محدثین، فقها)،

طبقات (تراجم نگاری)،

سیره (پیامبر، مشایخ و عرفا).

و ...

– قالب های رایج (گروهی، شخصی، دودمانی)، روش های تدوین زندگی نامه ها،

– فرهنگ زندگی نامه ها (الوافی بالوفیات، تهذیب التهذیب، ...)

(۵) منابع تاریخ علوم

– ویژگی های روشی و محتوایی منابع تاریخ علوم،

-گونه های منابع تاریخ علوم: کلیات علوم(مفاتیح العلوم)، علوم اداری(صبح الاعشی،الوزراء و الکتاب)، دانشنامه ای(کتاب المعارف، مروج الذهب،العقد الفرید)،

(۶) منابع دینی و مذهبی

-کتاب های الملل و النحل، المسالک و الممالک، فرق،

(۷) گونه داده های ثبت نشده

-سنت بیان شفاهی(حدیث،نقل قول) قرون نخستین و ضبط آن ها در کتب تاریخی

-خاطرات و حافظه جمعی، به مثابه اطلاعات ثبت نشده اما مهم برای پژوهش های تاریخی.

-روش ها و رویکردها در تاریخ شفاهی

(۸) دیگر مواد تاریخی

-پیکره ها، نقوش سنگی، کتیبه، سفال، کاشی، و ..

- خاطرات

- مینیاتور، نقاشی،

- روش های بهره برداری از اطلاعات و داده ها در نقاشی، نقد و تفسیر داده ها،

- پایگاه های تخصصی فراهم آوری و نگاه داری و خدمات: فرهنگستان هنر، موزه رضا عباسی، و ...

-عکس، نگاتیو، اسلاید،

- پایگاه های داده های مربوط:

- مراکز: خانه عکس ایران، بخش اسناد دیداری و شنیداری سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، مرکز اسناد

مجلس شورای ملی، آرشیو خبرگزاری ایران، آرشیوهای روزنامه های کثیرالانتشار، وب سایت های تخصصی.

- روش های بهره برداری از اطلاعات و داده های موجود در عکس ها، روش تفسیر و نقد عکس، جعل در

عکس.

- فیلم و ویدئو

- فیلم به مثابه منبعی تاریخی، انواع فیلم ها: مستند، خبری، داستانی و ..؛

- روش های بهره برداری از داده های موجود در فیلم ها، شیوه های تفسیر و نقد فیلم،

- مراکز و آرشیوهای فیلم های تاریخی: وزارت امور خارجه، آرشیو سازمان صدا و سیما، خانه فیلم ایران،

آرشیوهای خصوصی، پایگاه های مجازی در سراسر دنیا(مانند کتابخانه کنگره آمریکا، سایت های فیلم

تاریخی).

- تمبر

- انواع تمبر، فرایند تولید تمبر، بهره برداری از داده های تاریخی تمبر، روش نقد، جعل

تمبر.

- مراکز نگاه داری: وزارت اقتصاد و دارایی، آرشیو ملی ایران، بخش منابع غیر کتابی کتابخانه ملی ایران، موزه

پست و تلگراف و تلفن، موزه های ملی، سایت های اینترنتی،

- پوستر، بروشور، و دیگر محمل های اطلاع رسانی

- اهمیت اطلاعات موجود در پوسترها، بروشور ها، کاتالوگ ها، ...، روش های بهره برداری از اطلاعات مربوط.

- مراکز نگاه داری: آرشیو ملی ایران، بخش منابع غیر کتابی کتابخانه ملی ایران، وزارت ارشاد اسلامی، سایت های مختلف.
- مهر ها
- مهر و خاتم، دگرگونی های تاریخی، اهمیت داده های موجود در مهر ها، روش های بهره برداری و نقد آن ها.
- مراکز آرشیوی مهرها: آرشیو ملی ایران، بخش منابع غیر کتابی کتابخانه ملی ایران، موزه های ملی، موزه های تخصصی ادارات، سایت های مجازی.
- اشکال پول، سکه، اسکناس،
- اهمیت اطلاعات موجود در اشکال پول، روش های بهره برداری از داده های مربوط، مسئله جعل در انواع پول،
- مراکز نگاه داری پول: موزه ملی، موزه های تخصصی (دفینه)، موزه بانک ملی و دیگر بانک ها، سایت های اینترنتی تخصصی،
- صوت
- ابزارهای ثبت و ضبط صوت در دوره معاصر: از صفحه های قیری تا فایل دیجیتال، روش های بهره برداری و نقد، جعل در اسناد صوتی، بررسی نمونه های مشهور.
- مراکز و آرشیو های مهم صوتی کشور: آرشیو رادیوهای کشور (رادیو ایران)، بخش منابع دیداری و شنیداری آرشیو ملی ایران، بخش منابع غیر کتابی کتابخانه ملی ایران، آرشیو دیداری و شنیداری صدا و سیما، ...
- نقشه ها
- انواع نقشه، کالک، عکس های هوایی و ماهواره ای و ...؛
- روش های تولید، اهمیت اطلاعات و داده های نقشه ها، روش های ارزیابی اطلاعات و نقد آنها.
- مراکز نگاه داری نقشه ها: سازمان نقشه برداری کشور، آرشیو ملی ایران، بخش منابع غیر کتابی کتابخانه ملی ایران، موزه های ملی، مرکز اسناد وزارت امور خارجه، مرکز اسناد ستاد کل مشترک نیروهای مسلح، موسسه کارتوگرافی سحاب، مرکز اسناد دانشگاه تهران: دانشکده جنگ، سایت های تخصصی مربوط به نقشه.
- بناها
- تعریف: دستکند ها و بناها، شیوه های باستان شناختی و تاریخی و سازه ای مطالعه و بهره برداری از اطلاعات و داده های مربوط به بناها در مطالعات تاریخی،
- مراکز نگاه داری اطلاعات و داده های مربوط به بناهای تاریخی: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری کشور و ادارت کل در استان ها، سایت های میراث فرهنگی در فضای مجازی، بایگانی انجمن آثار ملی ایران، موزه ملی و موزه های تخصصی، آرشیو ملی ایران،
- روزنامه،
- انواع روزنامه ها: خصوصی، نیمه خصوصی، دولتی، داده های روزنامه ها به عنوان یک ماخذ تاریخی، روش نقد اطلاعات روزنامه ها،
- مراکز دارنده روزنامه ها: کتابخانه ملی، مجلس شورای اسلامی، وزارت ارشاد، نرم افزارهای مربوط،
- مجلات: هفته نامه، ماهنامه، فصلنامه
- عملکرد روزنامه ها به عنوان رسانه گردآوری و گزارش اطلاعات، روش بهره برداری و نقد محتوای آن ها،

- خبرگزاری ها به عنوان منبع جدید شناسایی، پردازش و انتقال اخبار و اطلاعات در دوره معاصر،
- خبرگزاری ایران (پارس، خبرگذاری ایران، ایرنا،...)؛ خبرگزاری های خارجی (رویتر،

ب) مطالعات جدید

۱. دایره المعارف ها و کتب مرجع
 - دایره المعارف اسلام (لایدن)،
 - دایره المعارف بزرگ اسلامی (دبا)،
 - دانشنامه ایرانیکا،
 - تاریخ ایران کمبریج (جلد های متعدد)،
 - تاریخ اسلام کمبریج (جلد های متعدد)،
۲. کتاب
 - پایگاه های نمایه سازی کتاب های جدید، (کتابخانه ملی، خانه کتاب،)
۳. طرح های پژوهشی
 - پایگاه های نمایه سازی طرح های پژوهشی (کتابخانه ملی، پژوهشگاه اسناد و مدارک علمی، و ...)
۴. رساله و پایان نامه
 - پایگاه های نمایه سازی (ایران داک، کتابخانه ملی، و کتابخانه های دانشگاه ها)
۵. مقالات همایشی
 - پایگاه های نمایه ساز (ایران داک، سیویلیکا، و ...)
۶. مقالات علمی
 - معرفی چکیده ها و کاربرد آنها، مهم ترین پایگاه های نمایه سازی چکیده ها (ایران داک، نورمگ،
 - معرفی مزایا و ویژگی های مهم ترین پایگاه های مقالات علمی داخل (نورمگز، مگ ایران، علوم منطقه ای شیراز،، خارجی (J.Stor, Elsevier, Web of science, Thomson Reuters):
۷. چکیده های مقالات و پژوهش ها
 - پایگاه های نمایه ساز

Wordcat

۸. سخنرانی ها
 - معرفی سایت ها و پایگاه های مربوط در داخل و خارج از کشور.
۹. پایگاه های اینترنتی
 - دسته بندی سایت ها: سایت ها با ثبت مراکز ثبت شده معتبر دولتی، سایت های ثبت شده توسط موسسات علمی معتبر، سایت های خصوصی،
 - بررسی مزایا و مخاطرات استفاده از سایت های اینترنتی

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

تاریخ جوامع مسلمان:

1. Strayer, Joseph. R. (ed); Dictionry of Middle Ages, (13 Vol, New Yourk: Charles Scribner and Sons, 1982-1289)

2. Behn, Wolfgang. H; Index Islamicus, 1665-1905, (Miller Sport, PA, Adiyok, 1989)

۱. رابینسون، چیس اف، تاریخ نگاری اسلامی، ترجمه محسن الویری، تهران: سمت، ۱۳۹۲
۲. اشپولر، برتولد و کاهن، کلود و دیگران، تاریخ نگاری در ایران، ترجمه یعقوب آژند، تهران: نشرگستره، ۱۳۸۸
۳. براندیج، آنتونی، رویارویی با منابع، راهنمای پژوهش و نگارش تاریخ، ترجمه محمد غفوری، تهران: سمت، ۱۳۹۶
۴. بلک، جرمی و دونالد م. مک رایلد، مطالعه تاریخ، ترجمه محمد تقی ایمان پور، مشهد: دانشگاه فردوسی، ۱۳۹۰
۵. حضرتی، حسن، روش پژوهش در تاریخ شناسی، قم: لوگوس، ۱۳۹۷
۶. رامپولا، مری لین، راهنمای نگارش تاریخ، ترجمه لی لا سازگار، تهران: آگاه، ۱۳۹۴
۷. روزنتال، فرانتس، تاریخ تاریخ نگاری در اسلام ۲ جلد، ترجمه اسدالله آزاد، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۶۵
۸. ساماران، شارل و گروه مولفان، روش های پژوهش در تاریخ، ۴ جلد، مترجمان: اقدس یغمایی، غلامرضا ذات علیان، مهدی علایی، ابوالقاسم بیگناه، مشهد: بنیاد پژوهش های آستان قدس رضوی، ۱۳۸۹
۹. سواژه، ژان، مدخل تاریخ شرق اسلامی: تحلیلی کتابشناسی، ترجمه نوش آفرین انصاری، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۶
۱۰. سواژه، ژان، مدخل تاریخ شرق اسلامی: تحلیلی کتابشناسی، ترجمه نوش آفرین انصاری، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۶
۱۱. شاکر، مصطفی، التاریخ العربی و المورخون، دراسه فی تطور علم التاریخ و معرفه الرجال فی الاسلام، ۲ جلد، بیروت، ۱۹۷۸
۱۲. شولر، گریگرو، شفاهی و مکتوب در تختین سده های اسلامی، ترجمه نصرت نیل ساز، تهران: حکمت، ۱۳۹۱
۱۳. کاهن، کلود، درآمدی بر تاریخ اسلام در قرون وسطی، قرون یکم تا هشتم ه.ق/ هفتم تا پانزدهم م. روش شناسی و عناصر کتابشناسی، ترجمه اسدالله علوی، مشهد: بنیاد پژوهش های آستان قدس، ۱۳۷۰
۱۴. کاهن، کلود، درآمدی بر تاریخ اسلام در قرون وسطی، قرون یکم تا هشتم ه.ق/ هفتم تا پانزدهم م. روش شناسی و عناصر کتابشناسی، ترجمه اسدالله علوی، مشهد: بنیاد پژوهش های آستان قدس، ۱۳۷۰

۱۵. گالنگو، مایکل جی و جی کریس آرنندت و ریموند ام هایزر، پژوهش و نگارش تاریخ در عصر دیجیتال، مترجمان: امیر حسین حاتمی و محمدنور محمدی نجف آبادی، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۸
۱۶. ناجی، محمدرضا و دیگران، تاریخ و تاریخ نگاری، تهران: کتاب جامع، ۱۳۸۹
۱۷. هامفریز، آر. استیفن، چهارچوبی برای پژوهش در تاریخ اسلام، ترجمه جواد مرشدلو، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۶
۱۸. هامفریز، آر، چهارچوبی برای پژوهش در تاریخ اسلام، ترجمه جواد مرشدلو، تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۶
۱۹. هیرشلر، کنراد، تاریخ نگاری عربی در دوره میانه، مولف در مقام کنشگر، ترجمه زهیر صیامیان، تهران: سمت، ۱۳۹۵
20. Dury, A.A: The Rise of Historical Writing Among the Arabs, ed. and trans. by L.I. Conard (Princeton, 1983)

نام فارسی درس: **متون تاریخی به زبان انگلیسی**

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اصلی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

ارتقای دانش و مهارت دانشجویان به منظور درک مطلب و ترجمه متون انگلیسی در حوزه مطالعات تاریخ اسلامی

۱. متن خوانی با هدف یادگیری مهارت های لازم برای درک مطلب و ترجمه متون از طریق: افزایش دایره واژگان عمومی و تخصصی؛ آگاهی از گرامر و ساختار زبان انگلیسی؛ آشنایی مقدماتی با اصول و فنون ترجمه و بکارگیری آنها؛ و آشنایی با روش های نویسه گردانی حروف الفباهای فارسی و عربی به حروف لاتین

عملی

-
-

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
%۲۵	%۲۵	%۵۰	

منابع:

1. A History of Islamic Societies, Ira Lapidus, Cambridge University Press, 2014
2. Al-Hussaini, Mohammad Ali; Jalali, Mojgan; Bahrami Navid, Masoud English for the Students of Theology and Islamic Studies, 15th edition, SAMT, 1397
3. The Encyclopaedia of Islam: Second Edition (12 vols.), Brill: 1960-2005
4. The New Cambridge History of Islam (6 vols.), Cambridge University Press, 2010
5. The Succession to Muhammad, Wilferd Madelung, Cambridge University Press, 1997

نام فارسی درس: متون تاریخی به زبان عربی

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

فهم تاریخی و ترجمه و استفاده از متون تاریخی و تخصصی به زبان عربی برای پژوهش های تاریخی.

نظری

۱. قرائت متون تاریخی قدیمی و جدید و تلاش برای فهم آن ها با نگاهی تاریخی
۲. تمرین ترجمه متون و انتخاب واژگان و گزاره های مناسب به عنوان معادل های فارسی
۳. آشنایی با کاربرت شیوه های جدید خوانش متن در قرائت متون
۴. مقایسه و ارزیابی متون مختلف تاریخی به زبان عربی
۵. اشاره به برخی مسائل نحوی و صرفی سرنوشت ساز در فهم متون
۶. برگزاری کارگاهی کلاس و کمک از دانشجویان جهت ترجمه بهتر

تبصره ۱: برای پیشبرد بهتر اهداف تمرینی درس بهتر است از متونی استفاده شود که به فارسی ترجمه ای ندارند و یا اینکه اگر از متونی استفاده می شود که به فارسی ترجمه هایی دارند بهتر است این ترجمه ها با نگاهی انتقادی دیده شوند.

تبصره ۲: متونی که در کلاس کار می شوند می توانند متناسب با گرایش و علایق دانشجویان از متون کلاسیک و متون جدید پژوهشی انتخاب شوند.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. انواع متون پژوهش های تاریخی عربی جدید
۲. انواع متون مختلف تاریخی مانند تاریخ یعقوبی، تاریخ طبری، تاریخ ابن اثیر و ...
۳. دیباجی، سید ابراهیم، المنتخب من الکتاب و النسخه و الخطب، تهران: سمت، ۱۳۸۴

نام فارسی درس: **مطالعات تاریخ اسلام در جهان غیر اسلامی**

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اصلی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

آشنایی با مطالعات تاریخ اسلام در کشورهای غیر اسلامی، شناخت رویکردهای مستشرقین نسبت به تاریخ اسلام

سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. پژوهش های غربیان در حوزه تاریخ اسلام؛ ادوار، مسئله ها، روش ها، شخصیت ها، منابع (مرور کلی)
۲. شرق شناسی از آغاز تا پایان قرن نوزدهم: ترجمه قرآن؛ تصحیح متون سیره، حدیث، تاریخ، تفسیر
۳. دوره کلاسیک در پژوهش سیره [دایرة المعارف اسلام؛ منتگمری وات، همراه با مرور پژوهشگران سیره در اسرائیل] // تجدیدنظرطلبان (Revisionists) [یوزف شاخت، جان ونزبرو، پاتریشیا کرونه] / شکاکان [أهلیش (Ohlig)، لوکسنبرگ] //
۴. پژوهش در جاهلیت، سیره نبوی و خلافت نخستین
۵. تحقیقات اموی شناسی (دولت اموی و لهاوزن و بعد از آن)
۶. مطالعات حوزه خلافت عباسی
۷. مطالعات ادوار معاصر عباسی (سامانیان، غزنویان، سلجوقیان، ایلخانان)
۸. مطالعات حوزه تاریخ تشیع
۹. مطالعات اسماعیلی - فاطمی
۱۰. مطالعات مربوط به ممالیک
۱۱. مطالعات حوزه عثمانی و صفویه در غرب
۱۲. مطالعات حدیثی، اسناد و تاریخگذاری حدیث (شاخت، ینبل، موتسکی، و معاصران)
۱۳. مطالعات حوزه تاریخ قرآن و تاریخ تفسیر (نولدکه، شوالی، جفری، ریچارد بل، بلاشر، ونزبرو، مایکل کوک،)
۱۴. مطالعات فرق، کلام و ملل و نحل (تا فان اس....)
۱۵. مطالعات تاریخ جاهلیت (جرالد هاوتینگ) و شعر جاهلی (مارگلیوث)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)

منابع:

۱. تاریخ اسلام کمبریج (*Cambridge History of Islam*)
۲. شاخت، یوزف، دیباچه ای بر فقه اسلامی، ترجمه اسدالله نوری، تهران: هرمس، ۱۳۸۸
۳. فان اس، یوزف، کلام و جامعه در سده های دوم و سوم هجری، تاریخ اندیشه دینی در صدر اسلام، ترجمه فرزین بانکی و احمدعلی حیدری، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۷
۴. کرون، پاتریشیا، پاتریشیا، تاریخ اندیشه سیاسی در اسلام، ترجمه مسعود جعفری، تهران: سخن، ۱۳۹۴
۵. گلدزیهر، ایگناس، گرایش های تفسیری در میان مسلمانان، تهران: ققنوس، ۱۳۸۴
۶. مادلونگ، ویلفرد، فرقه های اسلامی، ترجمه ابوالقاسم سری، تهران: اساطیر، ۱۳۸۱
۷. مدخلهای تاریخ اسلام در دایره المعارف اسلام (EI)

۸. موتسکی، هارالد و دیگران، حدیث اسلامی خاستگاهها و سیر تطور، به کوشش و ویرایش مرتضی کریمی‌نیا [برای] پژوهشگاه قرآن و حدیث، قم: موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۹۴

9. Cook, Michael; *Commanding right and forbidding wrong in Islamic thought*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000
10. Cook, Michael; *Early muslim dogma. A source critical study*. Cambridge: Cambridge University Press, 1981
11. Juynboll, Gautier H. A. ; *Muslim Tradition-Studies in Chronology, Provenance and Authorship of Early Hadith*, Cambridge, 1983
12. Juynboll, Gautier H. A. ; *Studies on the origins an uses of Islamic Hadith*, Brookfield, Variorum, 1996
13. Madelung, W. - *Religious and Ethnic Movements in Medieval Islam*, 1992
14. Madelung, W. - *Religious Trends in Early Islamic Iran*, 1988
15. Madelung, W. (editor) - *Arabic Texts Concerning The History of The Zaydi Imams of Tabaristan, Daylaman And Gilan*, Franz Steiner, 1987

نام فارسی درس: **ملل و نحل اسلامی**

نام انگلیسی درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد

هدف درس:

شناخت فرق مختلف اسلامی، شناخت اندیشه های کلامی فرق مسلمان، شناخت منابع ملل و نحلی و نویسندگان آنان، بررسی ارتباط میان اندیشه های مختلف مذهبی (کلامی، فلسفی، صوفیانه و...) در رخدادهای تاریخی، آشنایی با اختلافات مذهبی و نمود آن در تاریخ سیاسی و اجتماعی
سرفصل درس: ۳۲ ساعت نظری

۱. معارف قرآن در زمینه ملل و نحل (ادیان، و اصول تقسیم بندی های دینی در جامعه جدید اسلامی)
۲. نخستین اختلافات مذهبی در عصر خلفای اولیه در مسائل کلامی و فقهی
۳. جنگهای جمل، صفین و نهروان و آثار آن در انشقاقات مذهبی در صدر اسلام
۴. پیدایش خوارج نخستین فرقه گرای در اسلام
۵. مرجئه، زمینه های تاریخی و آرای کلامی و تأثیر آن در تحولات سیاسی قرن اول و دوم
۶. معتزله، از کناره گیری سیاسی تا میان گرایی بین مرجئه و خوارج
۷. شیعی - عثمانی: زمینه های بروز تاریخی و آثار مذهبی آن در قرن اول و دوم هجری
۸. میراث ملل و نحلی کوفه و بغداد در قرن دوم و سوم هجری
۹. جریان اصحاب رأی و اصحاب حدیث در میان اهل سنت و آثار آن در تحولات اجتماعی دنیای اسلام
۱۰. شکل گیری مهم ترین مذاهب فقهی از قرن دوم تا چهارم هجری
۱۱. مذهب اشعری راهی میانه بین اهل حدیث و معتزله، و غلبه آن بر جهان سنی
۱۲. انسان گرایی میان معتزله، اشاعره و اهل حدیث
۱۳. منازعات مذهبی در بغداد در دوره آل بویه و آثار اجتماعی و تمدنی آن بر جامعه اسلامی
۱۴. تصوف، مکتب های صوفیانه و جایگاه آن در زمینه ملل و نحل
۱۵. مروری بر مهم ترین کتابهای ملل و نحل در قرن پنجم و ششم هجری و تحلیل مبانی آنان در علم ملل و نحل
۱۶. افول نزاع های مذهبی پس از سقوط بغداد در دنیای اسلام
۱۷. بازگشت منازعات مذهبی در مجادلات عثمانی - صفوی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (بصورت درصد مشخص گردد)	میان ترم (بصورت درصد مشخص گردد)	آزمون های نهایی (بصورت درصد مشخص گردد)	پروژه (بصورت درصد مشخص گردد)
		آزمون های نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

۱. اشعری، سعد بن عبد الله، المقالات و الفرق، مصحح محمد جواد مشکور، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۶۰

۲. شهرستانی، ابوالفتح محمد بن عبدالکریم، الملل و النحل، مصحح: محمد بن فتح الله بدران، قم: الشریف الرضی، ۱۳۷۵
۳. صابری، حسین، تاریخ فرق اسلامی ۲ جلد، تهران: سمت، ۱۳۸۸
۴. مادلونگ، ویلفرد، فرقه های اسلامی، ترجمه ابوالقاسم سری، تهران: اساطیر، ۱۳۸۱
۵. مشکور، محمد جواد، فرهنگ فرق اسلامی، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۸۷
۶. مکدرموت، مارتین، اندیشه های کلامی شیخ مفید، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۲
۷. نوبختی، حسن بن موسی، فرق الشیعه، ترجمه محمد جواد مشکور، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۹۲